PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 70 lir

Leto XXVII. Št. 19 (7807)

TRST, sobota, 23. januarja 1971

PO IZJAVI MINISTRA MORA V KOMISIJI ZA ZUNANJE ZADEVE

Parlamentarci vseh skupin odločno za krepitev odnosov z Jugoslavijo

Ferri (PSU) zahteva dokončno in formalno ureditev meja - Cantalupo (PLI) o vlogi Jugoslavije do tretjega sveta - Pajetta (KPI): Vlada mora izjaviti, da ne obstajajo več mejna vprašanja - De Marzio (MSI) zadovoljen z Morovimi izjavami

RIM, 22. — Ob 16.30 se je pričelo zasedanje komisije za zunanje zadeve poslanske zbornice, ki je obravnavala včerajšnje izjave zunanjega ministra Mora o splošnem mednarodnem političnem položaju in o italijansko - jugoslovanskih odnosih. Zanimivo je, da je večina poslancev, ki je posegla v razpravo, postavila v žarišče svojih stališč prav odnose z Jugoslavijo. Zanimivo je tudi, da so se vsi izrekli za nadaljevanje politike dobrih sosedskih odnosov.

Še zlasti je bilo zanimivo stališče tajnika PSU Ferrija, ki je glede Jugoslavije izjavil: «Z zadovoljstvom sprejemam na znanje odločenost, da se odstranijo vsi nesporazumi glede naših odnosov z bližnjo Jugoslavijo. Ti odnosi se morajo nadaljevati in razvijati na osnovi sodelovanja, ki je bilo že vzgledno doseženo in ki se povezuje z demokratičnimi načeli italijanske zunanje politike (žal, v preteklosti redko na ravni vlade) od Mazzinija in Salveminija do Bissolatija in Sforze. Ko poudarjamo našo zvestobo londonskemu sporazumu, moramo prav tako reči, da je treba priti do končne in formalne ureditve obstoječih meja».

Minister Moro

Ferri je nato nadaljeval, da predstavlja prijateljstvo med Italijo in Jugoslavijo zagotovitev neodvisnosti in avtonomije dveh držav, ki odgovarja skupnim interesom varnosti in miru ter je izrazil željo, da bi prišlo čimprej do obiska jugoslovanskega predsednika Tita.

Uvodoma je tajnik PSU Ferri govoril o nemški socialdemokratski politiki kanclerja Brandta ter se strinjal z Morom, da predstavlja berlinsko vprašanje ključ za utrditev te politike ter tudi predpogoj za sklicanje evropske konference o varnosti.

Tajnik PSIUP Vecchietti je ugotovil, da je Moro opustil razpravo o nekaterih bistvenih vprašanjih in da je glede obiska Tita dal formalni odgovor, ki «ne vsebuje konkretnih predlogov, da bi bile ločene začasne meje z Jugoslavijo» in kar dokazuje, da italijanska vlada noče sprejeti svojih odgovornosti. Vecchietti je to povezal z atlantsko politiko, ki preprečuje avtonomijo glede zunanjepolitičnih vprašanj

Liberalec *Cantalupo* je govoril o izrednem pomenu odnosov med Italijo in Jugoslavijo, ki presega okvir dvostranskih odnosov in je izrecno poděrtal vlogo, ki jo ima Jugoslavija v odnosu do tretjega sveta. Pri tem je dejal, da je treba upoštevati jugoslovanski prispevek k ustvarjanju miru ter tudi prispevek gospodarskega značaja v tej zvezi.

Komunist *Pajetta* je glede italijansko - jugoslovanskih odnosov izjavil: «Končno mora priti do trenutka, ko bo naša vlada odkrito izjavila, da ne obstajajo več mejna vprašanja med dvema državama».

Pajetta je govoril o izredni opreznosti Mora, ko je obravnaval mednarodna vprašanja ter o zaostanku italijanske zunanje politike. Negativno je ocenil italijansko stališče glede Berlina ter zlasti prejudic glede evropske konference o varnosti, ki jo Italija v skladu s stališči NATO povezuje z reševanjem berlinskega vprašanja. To stališče pomeni ponovitev stališč nemških in ameriških skrajno desničarskih krogov.

Misovec *De Marzio* je dejal, da je zadovoljen glede tega, kar je «izjavil minister Moro o Jugoslaviji in še zlasti o nujnosti, da mora temeljiti politika prijateljstva do Jugoslavije na medsebojnem spoštovanju teritorialnih pravic, ki izhajajo za obe državi iz londonskega sporazuma».

Za krščansko demokracijo sta govorila poslanca Granelli in Bersani, ki se jugoslovansko - italijanskih odnosov neposredno nista dotaknila.

Seja komisije za zunanje zadeve poslanske zbornice se je končala ob 21.15 in je minister Moro sejo zaključil, da nima nič novega povedati k temu, kar je rekel že med uvodno izjavo.

Komentar ljubljanske RTV

(Od našega dopisnika)

LJUBLJANA, 22. — Sinočnjo izjavo zunanjega ministra Alda Mora je danes komentiral tudi ljubljanski radio in televizija. Televizijski komentar na kratko prenaša vsebino Morove izjave in na koncu ugotavlja, da je to izjavo razumeti kot odločenost italijanske vlade, da nadaljuje dobre odnose in prijateljsko sodelovanje z Jugoslavijo ter odpravi vse tiste motnje, ki so bile vzrok za nedavno odpoved obiska predsednika Tita v Italiji.

Take težnje, pravi komentar, dokazujejo, da je sodelovanje in prijateljstvo bilo koristno za obe državi in za mir v Evropi. Po drugi strani je pa prav ob tem postalo očitno, da vsak poskus spreminjanja obstoječih meja v Evropi, ali pa vsak poskus dvoma v obstojnost teh meja, škoduje normalnim odnosom in miru v Evropi.

Prav tako je postalo očitno, da je za trdno sodelovanje in uspešnost razvoja odnosov potrebno reševati še vsa odprta vprašanja. Med nje sodijo še vsa tista vprašanja glede uresničitve pravic slovenskega življa na Tržaškem, ki so zagotovljena z londonsko spomenico, oziroma s posebnim statutom, te spomenice.

Komentar ljubljanske televizije se končuje z upanjem, da bodo prihodnji koraki in pa vrhunska srečanja med voditelji Italije in Jugoslavije pripomogli k temu, da bodo za stalno odpravljene vse tiste motnje in ovire, ki so doslej bile na poti trajnega sodelovanja in prijateljskih odnosov.

DRAGO KOSMRLJ

Veljko Vlahovič prispel na osrednjo proslavo 50-letnice ustanovitve KPI

RIM, 22. — V italijansko prestolnico prihajajo delegacije tujih komunističnih partij na osrednjo proslavo za 50. obletnico ustanovitve Komunistične partije Italije.

Doslej so prispele delegacije KP Sovjetske zveze, KP Francije, švicarske stranke dela, KP Španije in Zveze komunistov Jugoslavije.

Delegacijo ZKJ, v kateri so član izvršnega komiteja zveze Veljko Vlahovič in Budimir Barovič, član mednarodne komisije ZKJ, so sprejeli član izvršnega komiteja KPI Alessandro Natta, načelnik komisije za zunanjepolitične zadeve Sergio Segre, član vodstva Inštituta «Gramsci» Cesare Colombo in dopisnik «Unità» iz Beograda Franco Petrone. Na letališče sta prišla tudi jugoslovanski veleposlanik v Rimu Srdja Prica in svetnik v poslaništvu Vučinin.

Popoldne sta na letališču sprejela predstavnika KP Španije Manuela Azcarateja članica partijskega vodstva Adriana Seroni in član zunanjepolitične komisije CK KPI Rodolfo Mechini.

WASHINGTON, 22. — Včeraj je v Washingtonu umrl senator Richard Russel. Star je bil 73 let. Pripadal je demokratski stranki, v kateri je zagovarjal desničarska stališča.

Brandt sprejel Schröderja

BONN, 22. — Zahodnonemški kancler Brandt je sprejel danes bivšega zunanjega ministra in sedanjega predstavnika demokrščanske opozicije Gerharda Schroederja, ki se je pred kratkim vrnil z obiska v Moskvi. Na sestanku, na katerem je bil navzoč tudi državni tajnik Egon Bahr, je Schroeder poročal o razgovorih, ki jih je imel s sovjetskim ministrskim predsednikom Kosiginom in z zunanjim ministrom Gromikom.

Drevi v Kulturnem domu četrta premiera SG

Danes zvečer bo Slovensko gledališče v Trstu uprizorilo četrto delo letošnjega repertoarja, Nušićevo komedijo «Kaj bojo rekli ljudje»

KATASTROFALNI PORAZ KOLABORACIONISTOV V KAMBODŽI

Silovit napad osvobodilnih sil na Phnom Penh Povsem uničeno vojno letalstvo kamboškega režima

Porušena vojaška baza in skladišča municije na letališču Pochetong - Bombe tudi na središče Phnom Penha - Okrog 500 žrtev napada - Boji se nadaljujejo tudi okrog prelaza Pich Nil

PHNOM PENH, 22. — Kamboški kolaboracionistični predsednik Lon Nol ter njegovi sajgonski in ameriški zavezniki so doživeli danes nov, izredno hud poraz: z drzno akcijo so osvobodilne sile napadle Phnom Penh, razdejale letališče in vojaško bazo ob njem, skoraj popolnoma uničile vse kamboško vojno in civilno letalstvo ter prizadejale močne zgube kamboški vladni vojski.

Napad se je začel ob 2.15 zjutraj (sinoči ob 20.15 po našem času), ko so začeli partizanski oddelki z raketami, minometi in avtomatskim orožjem obstreljevati letališče Pochentong, osem kilometrov od središča Phnom Penha. Komandosi osvobodilnih sil so se medtem vtihotapili v notranjost letališča ter postavili razstrelivo pod letala. Uničili so tudi tri vojaške hangarje ter skladišče municije, v katerem je bilo tudi 1.660 ročk napalma.

Istočasno so drugi oddelki osvobodilnih sil napadli z raketami in minometi pomorsko bazo Chran Chanvar na reki Mekong, na nasprotni strani Phnom Penha. Na bazo je padlo najmanj trideset min in raket, ki so povzročile veliko škodo ter ranile štiri vojake. Bombe so padale tudi v središču mesta ter med drugim poškodovale poslopje, kjer ima sedež sajgonsko veleposlaništvo.

Posledice napada na letališče so za Lon Nolov režim porazne: 95 odstotkov vojaškega letalstva je neuporabnih; več kot dvajset letal je popolnoma uničenih, močno poškodovano pa je tudi najvažnejše letalo vsega kamboškega civilnega letalstva, namreč «caravelle», s katerim se je še včeraj general Lon Nol vrnil z uradnega obiska v Sajgonu. Vsa poslopja vojaške baze v letališču so porušena do tal, močno poškodovan je tudi kontrolni stolp, medtem ko so manjšo škodo utrpele naprave civilnega letališča.

V Phnom Penhu je položaj, po trditvah vlade, «resen», dejansko pa je dramatičen. Ves dan je bilo videti nad mestom rdeči sij požarov na letališču, tu pa tam pa so padale bombe tudi na središče mesta ter povzročale nepopisno zmedo med prebivalstvom. Na stotine družin, ki so stanovale blizu letališča Pochetntong, je zapustilo svoje hiše: na cesti številka 4 so se ves dan vile neskončne vrste ljudi, ki so bežale daleč od krajev napada.

Nekatera tuja poslaništva v Phnom Penhu so že sklenila, da se premestijo drugam, vendar je to za sedaj nemogoče, ker je letališče zaprto, skoraj vse kopne poti okrog Phnom Penha pa so pod nadzorstvom osvobodilnih sil.

Težko je reči, koliko žrtev je imela kamboška vladna vojska: uradna poročila govorijo o «nekaj desetinah mrtvih in ranjenih», vendar so dopisniki zahodnih agencij v Kambodži drugačnega mnenja: nekateri govorijo celo o petsto mrtvih. Neki britanski časnikar, ki je bil v Pochetongu, je videl tri tovornjake, polne mrtvih in ranjenih, ki so zapustili letališče v smeri proti Sajgonu.

Štiriindvajset ur po začetku napada je položaj v Phnom Penhu še močno napet. Požari na letališču niso bili še popolnoma pogašeni, medtem ko se še vedno sliši pokanje orožja. Ameriški bombniki «B 52» so dobili nalogo, da obstreljujejo položaje, kjer domnevajo, da so utaborjeni partizanski oddelki. Pričakovati je, da bodo v kratkem poslali iz Sajgona močne vojaške oddelke na pomoč Lon Nolovi vojski.

Ostri boji so se tudi danes nadaljevali okrog prelaza Pich Nil na državni cesti številka 4 med Phnom Penhom in pristaniščem Sihanukvillom (ki so ga sedaj v filoameriški vnemi preimenovali v Kompong Som). Kamboško vrhovno vojaško poveljstvo je danes že tretjič ali četrtič v tem tednu uradno sporočilo, da so «zavezniške čete» zavzele prelaz, ki je bil v rokah partizanov. Pri napadu na položaje osvobodilnih sil sodeluje okrog 13.500 vojakov Lon Nolove in sajgonske vojske, glavno vlogo pa imajo ameriške letalske sile, predvsem lovski bombniki in helikopterji.

Ameriško vojaško poveljstvo v Sajgonu je danes potrdilo vedno večjo udeležbo lastnih oboroženih sil v Kambodži. Glasnik poveljstva je dejal, da so letala «nadaljevala zračne operacije proti sovražnim silam v Kambodži ter proti njihovim komunikacijskim potem». Glasnik je tudi priznal, da so na helikopterjih ameriške posadke, ki «koordinirajo» letalske akcije. Dejal je tudi, da imajo helikopterji zvezo tudi s kopenskimi silami, to pa samo zaradi tega, da bi preprečili, da bi «zavezniški vojaki» prišli pod ogenj ameriških helikopterjev.

VČERAJ PRVI RAZGOVOR V PALAČI CHIGI

PRIČELA SO SE POGAJANJA MED VLADO IN SINDIKATI O BISTVENIH REFORMAH

V poslanski zbornici danes zaključno glasovanje o spremembi deželnega statuta v okviru «paketa» za južne Tirolce

RIM, 22. — Predsednik vlade Colombo se je danes sestal s predstavniki sindikalnih organizacij CGIL, CISL in UIL o reformah. Vlado so na sestanku zastopali: podpredsednik De Martino, ministri Ferrari Aggradi (zaklad), Preti (finance), Giolitti (proračun), Mariotti (zdravstvo) in Lauricella (javna dela), sindikalne organizacije pa Lama (CGIL), Storti (CISL) in Vanni (UIL).

Po sestanku je predsedstvo vlade izdalo uradno sporočilo, v katerem je rečeno samo to, da so obravnavali reforme, ki jih preučuje vlada. Kasneje se je izvedelo, da gre za sestanek, ki ima preliminarni značaj, da se bodo v torek ponovno sestali in torej skratka, da gre za pričetek resnejšega razgovora med vlado in sindikati o reformah.

Sestanek med sindikati in med vlado je trajal skoraj štiri ure, zaključil se je ob 22.30 in so med sestankom obravnavali predvsem vprašanje reforme zdravstva, medtem ko se je samo v začetku gradbeništva govorilo zelo na kratko. Med sestankom so sindikati obrazložili svoja stališča, prav tako pa tudi vlada.

Novinarji so sindikalne predstavnike vprašali, kaj menijo o razgovorih, nakar so odgovorili, da so se obvezali, da ne bodo «ničesar povedali», da se bodo ponovno sestali v torek, ko bodo obravnavali reformo stanovanj in v sredo, ko bodo nadaljevali z razpravo o zdravstveni reformi.

Podpredsednik vlade De Martino je dejal, da je danes prišlo do skupnih in do nasprotujočih si stališč, dodal pa je, da pričakujejo, da bodo lahko prišli do pozitivnih zaključkov.

Po vesteh iz drugih virov je minister za zdravstvo Mariotti odgovarjal na vprašanja sindikatov in je potrdil, da predvideva zdravstvena reforma splošno brezplačno zdravstveno službo za vse državljane. Pri tem je govoril o lokalnih zdravstvenih enotah in o bolnišnicah. Glede bolnišnic je dejal, da je razumljivo, da jih bodo opravljali upravni sveti, ki jih bodo izvolile dežele, pokrajine in občine, kot predvideva zakon. Tudi glede lokalnih zdravstvenih ustanov je Mariotti rekel, da naj bi bile pod neposrednim nadzorstvom dežel, odnosno naj bi šlo za sodelovanje med deželami, občinami in večino predstavnikov, ki jih bodo neposredno izvolili prebivalci določenega področja.

Danes je prišlo do dolgega razgovora med tajnikom KD Forlanijem in PSU Ferrijem. Predvsem sta obravnavala zaključek zasedanja vsedržavnega sveta KD in je logično, da je tajnik PSU vprašal o stališčih demokristjanov glede neposrednega sodelovanja s komunisti, kar zagovarja namestnik tajnika KD De Mita.

Obravnavali so krizo deželnega odbora na Sardiniji. Po neuradnih vesteh je Forlani zagotovil Ferriju, da se bo nadaljevalo štiristransko sodelovanje v deželnem odboru Furlanije - Julijske krajine in je tako Forlani neposredno polemiziral z Mancinijem, ki je včeraj dal intervju tedniku «Panorama», v katerem govori o dvostranskem odboru in torej o izključitvi socialdemokratov. Tajnika sta govorila tudi o težavah v zvezi z RAI-TV.

Danes se je nadaljevalo zasedanje centralnega komiteja PSIUP, ki je sklenil, da bo v Bologni v občinskem gledališču kongres partije od 22. do 25. marca.

V poslanski zbornici se je nadaljevala razprava o ustavnem zakonskem predlogu glede spremembe deželnega statuta Tridentinsko - Gornje Poadižje. Prišlo je do težav, ker ni bilo prisotnih dovolj poslancev in zbornica ni bila sklepčna. Zaradi tega so tudi sklenili, da se nadaljuje zasedanje poslanske zbornice v soboto, ko bodo po vsej verjetnosti odobrili ta pomemben zakonski predlog. Gre za ustavni zakon, o katerem mora torej razpravljati, kot običajno, še senat, nato pa po ustavno predvidenem razdobju ponovno še poslanska zbornica in senat.

Tiskovni urad predsedstva vlade je danes zanikal vest rimskega lista «Il Messaggero», da naj bi menda predsednik republike pomilostil poslanca Moranina, ker je Berlinguer izjavil v svojem intervjuju, da zavisi od komunistične partije izvolitev predsednika republike.

Danes se je pričela vsedržavna stavka občinskih in pokrajinskih tajnikov zaradi neustreznega položaja njih kategorije v zvezi s preureditvijo položaja državnih uradnikov in ker se o njih zahtevah na ministrski ravni noče razpravljati.

Zaključen v Kairu vrh med arabskimi državnimi poglavarji

Predstavniki ZAR, Libije, Sudana in Sirije so se sestali tudi s palestinskim voditeljem Arafatom

KAIRO, 22. — V Kairu se je zaključila konferenca na vrhu, ki so se je udeležili državni poglavarji Egipta, Libije, Sudana in Sirije. Ob koncu zasedanja so objavili skupno poročilo o vrhu, v katerem štiri arabske države izrazajo odločenost, da «mobilizirajo vse svoje sile in vsa svoja sredstva za likvidacijo posledic izraelske agresije», da osvobodijo zasedena arabska ozemlja in da se odločno zoperstavijo načrtom imperializma in sionizma.

Štirje državni poglavarji so pozvali vse arabske države, naj se pripravijo, da odgovorijo na izzivanje napadalcev proti vsakemu arabskemu narodu.

Na vrhu so posvetili tudi posebno pozornost vzhodni fronti (Jordanija, Sirija in Irak), glede katere so ugotovili, da je zaradi zadnjih dogodkov zgubila svojo učinkovitost, ter so se domenili, da je treba storiti vse, da bi jo ponovno utrdili.

Skupno poročilo pravi tudi, da so udeleženci kairskega vrha sklenili nuditi še nadaljnjo podporo palestinskemu osvobodilnemu gibanju ter ustvariti potrebne pogoje, da bo to gibanje odigralo svojo vlogo v boju proti Izraelu. Poročilo ugotavlja dalje, da Tel Aviv vztraja pri izvajanju svojih ekspanzionističnih in agresivnih načrtov ter noče pristati na umik z zasedenih ozemelj. Izrael še vedno vztraja tudi pri kršenju pravic palestinskega ljudstva ter skuša vsiliti izvršena dejstva arabskemu narodu s tem, da spremeni začasno prekinitev ognja v trajno premirje, kar bi pomenilo dejansko uzakonitev zasedbe arabskih ozemelj. Poročilo obtožuje tudi ZDA, da pomagajo Izraelu v njegovi agresivni politiki.

Radio Kairo je sporočil, da so se po zaključku vrha štirje državni poglavarji sestali za zaprtimi vrati z voditeljem palestinskega odporniškega gibanja Jaserom Arafatom.

Beograjski komentarji o Morovih izjavah

Nujnost poglobitve plodnega sodelovanja, vendar tudi poudarek na obstoječi stvarnosti

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 22. — Državno tajništvo za zunanje zadeve, ki pozorno proučuje včerajšnjo izjavo italijanskega zunanjega ministra Alda Mora na seji parlamentarne komisije za zunanje zadeve, danes in hotelo dati nobenega uradnega komentarja.

Vendar pa je v beograjskih političnih krogih pozitivna prva ocena dістega dela Morove izjave, ki se nanaša na jugoslovansko - italijanske odnose. Z zadovoljstvom so ugotovili poudarek italijanskega zunanjega ministra o zanimanju Italije za nadaljnji razvoj dobrih odnosov z Jugoslavijo. Beograjski politični krogi se strinjajo z Morom, da ni razlogov, da se ne bi jugoslovansko - italijanski odnosi nadalje plodno in konstruktivno razvijali, kolikor bosta obe strani upoštevali realnost in ne bosta sprožili vprašanj, ki so po mnenju Jugoslavije dokončno rešena.

Z zadovoljstvom so tudi ocenili Morovo ugotovitev o sodelovanju na mnejnih področjih ter zagotavljanje, da je politika italijanske vlade temeljila na najbolj lojalnem spoštovanju obstoječih pogodb in sporazumov, vštevši londonski sporazum o soglasju. Tukajšnji politični krogi pozdravljajo željo italijanske vlade, da bi čimprej prišlo do odloženega obiska predsednika Tita v Italiji ter pričakujejo, da bodo z italijanske strani odstranjeni vzroki za odložitev obiska. Beograjski politični krogi tudi pravijo, da naj ta obisk odpre vrata za nadaljnji razvoj dobrososedskih in prijateljskih odnosov med obema državama.

Nocojšnja beograjska «Politika» pravi, da ne gre za nekaj novega glede stališč, ki jih je obrazložil Moro o jugoslovansko - italijanskih odnosih, vendar pa deluje realistično in sprejemljivo vztrajanje na današnjih in vsebinsko najbolj pomembnih pravilih dobrososedskega obnašanja. To je dober termometer stvarnega razpoloženja v Italiji.

«Politika» sodi, da prispeva Morova analiza jugoslovansko - italijanskih odnosov k razčiščenju določenih nesporazumov, do katerih je prišlo po izjavi Mora lanskega decembra. Sedaj so postavili na pravo mesto razna ekstremistična stališča, ko gredo za trenutne politične špekulacije. Tudi v bodoče ne bo mogoče teh pojavov zamenarjati, ne sme pa se jim dati prevelik pomen, saj so odnosi med obema državama in splošno ozračje v Evropi, takšno da jih presegajo.

Ugledni beograjski list «Politika» pravi, da je nemški kancler Brandt dokazal primer realizma, razumevanja in stvarni zgled, ko je lani v Varšavi izjavil: «Nismo izgubili ničesar, kar že davno ni bilo izgubljeno». Prav zaradi tega je Brandt postal popularen, ker je doumel, da višji evropski interesi v današnjem času ne dopuščajo nobenih zahtev o teritorialnih spremembah.

Prehodne težave v jugoslovansko-italijanskih odnosih imajo tudi dobro stran, če gledamo s sedanje perspektive. Predvsem se je dokazalo, da je temelj italijansko jugoslovanskih odnosov tako širok, da so se težave lahko premagale. Pretežni del italijanskega tiska je v zadnjem razdobju odkrito zagovarjal željo, da se sodelovanje nadaljuje. Večina uglednih italijanskih komentatorjev pa je ugotovila, da je praksa že zdavnaj presegla zahteve, ki temelje na starih zakonih.

Beograjski list na koncu ugotavlja, da ni mogoče takoj popolnoma biti določenih neprijateljskih razmišljanj, da pa je treba upoštevati trezne razgovore o poglobitvi medsebojnih odnosov in tudi višje jugoslovansko - italijanske ter evropske interese. Obe državi sta do sedaj s svojim primerom odnosov prispevali k zboljšanju evropskega razumevanja.

Tudi beograjska «Borba» komentira na podoben način Morove izjave. «Borba» pravi, da gre za istega duha, ki je preveval močne tržaške manifestacije v korist medsebojnega prijateljstva ter pri tem tudi za izjave uglednih ljudi Trsta ter za pisanje italijanskih listov in revij. Zato je tudi logično, da je Moro svojo izjavo o italijansko-jugoslovanskih odnosih zaključil, ko je ponovil uradno željo Rima, da pride do obiska predsednika Tita čimprej in da je pri tem poudaril, da italijanska stran daje temu obisku poseben pomen.

B. BOŽIČ

Zaključena v Singapuru konferenca Commonwealtha

Vprašanje dobave orožja rasistični J. Afriki ostane nerešeno

SINGAPUR, 22. — Po devetih dneh razprav, ki so bile občasno tudi lzeo vroče in polemične, se je danes v Singapuru zaključila konferenca držav članic Commonwealtha. Osrednji problem, ki je razburjal duhove na zasedanju, se pravi vprašanje dobave britanskega orožja rasistični Južni Afriki, ni bil rešen, vsekakor pa je britanska vlada znala preprečiti, da bi se Commonwealth ob tem vprašanju nepopravljivo razbil.

Konferenca se je zaključila z odobritvijo resolucije, ki obsoja rasno diskriminacijo ter režime, ki vodijo tovrstno politiko, ne prepreči je pa britanski konservativni vladi, da bi prodajala orožje Pretoriji. Resolucija pravi, da ne bo nobena članica Commonwealtha dajala pomoči rasističnim režimom, razen če ne bi sama sodila, da bi ta pomoč nikakor ne okrepila izvajanja «apartheida». To v bistvu pomeni, da ima Heathova vlada proste roke, saj je že pred časom vladni glasnik izjavil, da prodaja vojnih ladij Južni Afriki ne pomeni podpore rasistični politiki režima v Pretoriji.

S tem pa še ni rečeno, da se je konferenca zaključila z zmago Edwarda Heatha. Poleg njega imajo namreč sedaj proste roke tudi afriške države, za katere je zelo verjetno, da bodo izstopile iz Commonwealtha, ko bo začela britanska vlada dejansko izvajati sklep o dobavi orožja Južni Afriki.

MOSKVA, 22. — Danes je odpotoval v Italijo guverner Banca d'Italia Guido Carli, ki je imel vrsto razgovorov finančno - tehničnega značaja s sovjetskimi predstavniki. Gre za finančne težave zaradi sovjetskega sistema zlatega rublja in kreditnih težav ter istočasno za deficit sovjetske trgovinske bilance z Italijo. Z obeh strani se torej skuša najti boljši sistem kreditiranja izvoza in italijanskih investicij v Sovjetski zvezi.

REDNE VOŽNJE ŽE JUTRI ZJUTRAJ

Zmaga uslužbencev podjetja SAP: Sergas bo spoštoval delovno pogodbo

Gospodar koncesijskega podjetja je klonil pozno zvečer
Občina je pred tem zahtevala, naj obnovi vožnje v roku 15 dni - 6000 občanov zahteva municipalizacijo podjetja

Sindikalni spor v zasebnem avtobusnem podjetju SAP je zaključen. Po dveh tednih trde in vztrajne akcije so delavci zmagali: gospodar podjetja Vittorio Sergas je moral kloniti. Redne avtobusne vožnje bodo obnovljene od nedelje zjutraj.

Vest smo po telefonu prejeli pozno zvečer naravnost iz odborništva za prevoze pri deželni upravi, kjer je po naročilu odbornika Varisca sklical sprte stranke deželni ravnatelj za prevoze dr. Capaccioli.

S sporazumom, ki ga je podpisal lastnik podjetja SAP Vittorio Sergas in njegovi odvetniki na eni strani ter sindikalisti CGIL, CISL in CCdL s člani notranje komisije SAP na drugi strani, je zajamčeno spoštovanje vsedržavne delovne pogodbe in ugoditev vseh ostalih zahtev, ki so jih postavili uslužbenci.

Seveda pa ostaja odprto vprašanje premostitve sistema zasebnih koncesij za vzdrževanje avtobusnih zvez, ki bi jih morala sprejeti v lastno režijo občinska družba za prevoze ACEGAT in dežela, ko gre za medobčinske zveze.

Stavkajoči se bodo za oceno sporazuma zbrali na skupščini danes zjutraj.

Stavka je trajala že štirinajst dni, medtem pa se je ob stavki uslužbencev ustvarila široka fronta med prebivalci prizadetih krajev, ki terjajo od krajevnih oblasti, predvsem pa od občinske in deželne uprave, naj ukrepajo proti gospodarju podjetja Vittoriu Sergasu in sprejmejo v lastno režijo zasebne avtobusne proge. Pisali smo že o spontanih delegacijah, ki so šle od Sv. Ane in Magdalene ter Sv. Ivana k pristojnim odbornikom, o ljudskih manifestacijah v znak solidarnosti s stavkajočimi v Podlonjerju in pri Magdaleni. Pod resolucijo, v kateri zahtevajo municipalizacijo prog se je podpisalo že nad šest tisoč občanov iz prizadetih krajev, dolinska občinska uprava pa je soglasno zahtevala, naj dežela sprejme v lastno režijo medobčinske avtobusne proge. Za municipalizacijo prog v občini in ustanovitev deželne avtobusne službe pa so se že izrekle sindikalne konfederacije CGIL, CISL in UIL, medtem ko so občinski svetovalci KPI zahtevali, naj občina prekliče Sergasu koncesijo in vključi proge L, S, D, C, R v sklop občinske prevozne družbe ACEGAT.

Vse te zahteve so sprožile prvi ukrep tržaške občinske uprave, ki je formalno notificirala koncesionarju Vittoriu Sergasu, naj obnovi avtobusne prevoze, za katere je prejel od občine koncesijo. SAP mora v roku petnajstih dni obnoviti avtobusne zveze, v nasprotnem primeru bi prejela drugo opozorilo, nato pa bi stvar vzela v svoje roke posebna komisija, ki bi lahko preklicala izdano koncesijo.

Jasno je, da je ukrep usmerjen v podporo uslužbencem podjetja SAP, težko pa je trditi, da ustreza zahtevi po municipalizaciji. Občina se namreč sklicuje na bistvo koncesije, se pravi na tezo, da mora podjetje poskrbeti za redne prevoze. Zato tako dolg rok. Jasno pa je tudi, da bi za dosego zahteve po municipalizaciji prog morala trajati stavka še najmanj petnajst dni. Naj uslužbenci podjetja vzdržijo tako težko gmotno breme? Ostali bi en mesec brez osebnih dohodkov, kar se v družini delavcev podjetja, ki ni izplačalo v celoti niti decembrske in trinajste plače, močno pozna.

Zahteva sindikatov in tudi prizadetega prebivalstva pa je temeljila na drugi tezi: občina naj bi takoj preklicala koncesijo z utemeljitvijo, da SAP ni zagotovila rednih voženj zaporednih 14 dni in da ni spoštovala delovne pogodbe, ki ima zakonsko veljavo. To bi dalo občinski upravi možnost, da takoj sproži postopek za municipalizacijo avtobusnih prog iz mesta v okolico.

Kar zadeva samo sindikalno kroniko včerajšnjega dne moramo zabeležiti sestanek, ki ga je imel lastnik podjetja SAP Vittorio Sergas na sedežu deželne uprave z odbornikom za prevoze Variscom. Ta mu je obrazložil stališče ministrstva za delo, točneje podtajnika Torosa, da delovna pogodba za zasebne prevoze velja, ker so jo podpisale tako delodajalska zveza ANAC, kakor tri sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL. Zato pa so brez osnove pomisleki in izgovori samega Sergasa o veljavnosti pogodbe, ki jih je povzel tudi del tiska.

Zjutraj je na sedežu delavske zbornice bil shod stavkajočih, na katerem so sindikalisti orisali delavcem položaj. Po shodu so se stavkajoči podali po mestnih ulicah v demonstracijo z napisi in transparenti. Širi se tudi solidarnost javnega mnenja s stavkajočimi, ki prejemajo iz dneva v dan več brzojavk in pisem.

V ZVEZI S PRIPRAVO DEŽELNEGA DOKUMENTA

Obširna posvetovanja o vprašanjih glede državnega pomorstva na Jadranu

Dokument obsega tri osnovna poglavja - Mnenje sindikalistov, industrijcev, trgovcev in obrtnikov

Deželna uprava pripravlja dokument o preosnovi pomorskih storitev pretežnega državnega pomena. V smislu čl. 47 deželnega statuta mora biti namreč deželna uprava vprašana za mnenje, ko gre za uvajanje morebitnih sprememb v državne storitve na področju prevozov, ki se izrecno tičejo Furlanije - Julijske krajine.

Dokument pripravlja deželno ravnateljstvo za načrtovanje, ki pri tem upošteva tudi najnovejšo študijo deželnega odbora za pomorstvo pri odborništvu za industrijo in trgovino. Dokument bodo predložili osrednji vladi, in sicer bo to storila delegacija javnih upravljalcev, ki jo bo vodil predsednik deželnega odbora Berzanti. Ob tej priliki bo dr. Berzanti orisal glavne točke iz dokumenta zlasti ministru za proračun in gospodarsko načrtovanje Giolittiju.

Dokument se deli v tri poglavja. V prvem strokovnjaki analizirajo in popravljajo osnovne smernice, ki so vodile državni holding IRI pri pripravljanju načrta za preosnovo pomorskih prog državnega pomena. Strokovnjaki kritizirajo popustljivost državnih oblasti na področju pomorstva in kratkost razvojne dobe, ki jo obravnava načrt in ki ne sega dalj kakor do leta 1975. Do tega leta je namreč skoraj nemogoče uresničiti pomembnejše investicijske načrte. Deželni dokument nasprotno predlaga, naj bi izdelali ustrezne razvojne programe vsaj do leta 1980, hkrati s tem pa naj bi pripravili takšen načrt investicij, da bi bil Jadran bolje valoriziran glede na njegove sredozemske vloge.

Drugo poglavje se ukvarja z razvojem deželnega gospodarstva in naglaša potrebo po ustreznem razvoju pomorstva. Prometne infrastrukture, ki se gradijo z državno in deželno pomočjo, bi namreč ostale brez haska, ko bi ustrezno ne narastla tudi pomorska dejavnost. V tem okviru je treba posvetiti posebno pozornost vlogi, ki jo ima tudi v prometu tržaško pristanišče. Napovedane okrnitve državnega pomorstva v tržaški luki bi pomenile po deželnih strokovnjakih, hud udarec za krajevno gospodarstvo. Pravzaprav bi Trst po Irijevem načrtu največ trpel med vsemi italijanskimi lukami. Te bi sicer v nekaterih primerih tudi prišle ob nekaj prog, zato pa jim IRI pripravlja drugačne razvojne načrte (to velja zlasti za Genovo).

V tretjem poglavju so strokovnjaki obravnavali posamezna vprašanja s področja pomorstva. V tej zvezi naglašajo potrebo po širšem razmahu blagovnega prometa čez ocean in za širši razvoj potniškega prometa na progah z Južno Afriko in Daljnim vzhodom, na katerih se v zadnjih dveh letih opaža znatno naraščanje popraševanja. Kar zadeva področje Sredozemlja pa kaže povečati bodisi blagovni kakor tudi potniški promet, pri tem pa naj bi valorizirali zlasti jadransko področje.

V preteklih dneh je deželni odbornik za načrtovanje Stopper v zvezi z omenjenim dokumentom srečal predstavnike sindikalnih organizacij iz tržaške pokrajine. Sestanka so se udeležili sindikalisti Gerli za CGIL, Marinello za CISL in Fabricci ter Piccoli za Delavsko zbornico. Sindikalisti so izrazili svoje soglasje z dokumentom, saj se njegove zahteve v glavnem ujemajo z zahtevami sindikatov. Poudarili so, da je treba naglasiti mednarodno vlogo Furlanije - Julijske krajine zlasti v stikih s srednje in vzhodnoevropskim zaledjem. Sindikalisti so nadalje načeli nekatera vprašanja, ki zadevajo osebje pomorskih družb, delujočih v okviru Finmare.

Poudarili so, da daje državni načrt o preosnovi pomorstva večjo težo Tirenskemu kakor Jadranskemu morju, kar nas postavlja še bolj v ozadje kakor v preteklosti. Poudarili so tudi potrebo po primerni valorizaciji domačih ladjedelnic v zvezi z napovedanim načrtom za gradnjo novih ladij, ki naj zaplovejo na proge pretežno državnega pomena. Pri tem prideta v poštev zlasti tržiška ladjedelnica in pa ladjedelnica Sv. Marka v Trstu. Kar zadeva same pomorske proge, so sindikalisti postavili zahtevo po ohranitvi ladje «Cristoforo Colombo» na progi Trst - Severna Amerika, po primerni krepitvi blagovnega prometa na čezoceanskih progah in po vzporedni krepitvi pomorskih zvez, ki jih vzdržuje družba Tirrenia tudi iz tržaške luke.

Nato se je odbornik Stopper sestal s predstavniki lokalnega gospodarstva, in sicer s predstavnikom združenja tržaških špediterjev Marzarijem in Parisijem, s predsednikom industrijskega združenja Modianom, s predsednikom trgovskega združenja Hausbrandtom in z zastopnikom obrtniškega združenja Alesanijem. Tudi omenjeni gospodarstveniki so izrazili soglasje z deželnim dokumentom in so med drugim naglasili, da bi morala država sčasoma preiti na podeljevanje finančne pomoči tudi zasebnim operaterjem, ki se udejstvujejo na področju pomorstva.

Odborniku Stopperju so izročili dokument trgovinske zbornice, v katerem se obravnavajo zlasti pomorski sporazumi «conferences», ki občutno škodujejo našemu pomorstvu.

Včeraj popoldne se je odbornik Stopper končno sestal še s predstavniki krajevnih in javnih ustanov, in sicer s predsednikom pokrajine Zanettijem, z županom Spaccinijem, z ravnateljem luške ustanove Colauttijem in predstavnikom trgovinske zbornice Illinijem. Ti so tudi obiasnili nekatera vprašanja s področja pomorstva in naglasili potrebo po večji valorizaciji Jadranskega morja.

MNENJE ITALIJANSKIH TRGOVCEV

Trošarinska uravnilovka nesmiselna leto dni pred uvedbo davčne reforme

Državnim blagajnam bi pa le vrgla 100 milijard več
Pokrajine zahtevajo trošarinski «status quo»

Italijanski trgovci se v zadnjem času razburjajo zaradi trošarinske uravnilovke, o kateri smo že pisali v zvezi z nastopom predsednika in drugih predstavnikov združenja trgovcev iz tržaške pokrajine pri podžupanu Lonzi in v zvezi z nedavnim srečanjem občinskega odbornika Mocchija s finančnim ministrom Pretijem. Pred dnevi je bila glavna skupščina vsedržavne trgovske zveze (Confcommercio) in na njej so predstavniki 2,5 milijona trgovcev zavzeli odločno negativno stališče do uravnilovke ter postavili pred pristojne osrednje oblasti zahtevo po odpravi te davčne novosti in po vrnitvi — pri odmerjanju trošarine — na stanje iz leta 1970

V čem je pravzaprav problem? Vsaka občina ima, kakor znano, pravico, da pobira trošarinski davek na določenih blagovnih vrstah, in sicer ob dovozu tega blaga na občinsko območje. Trošarina se odmerja «ad valorem» to se pravi po vrednosti posameznih artiklov, vendar pa je vse do leta 1969 veljala praksa, da je obdavčljivo vrednost (ceno) posameznih vrst blaga določal poseben odbor, ki je deloval pri vsaki izmed 92 italijanskih pokrajin. Odborniki so pri tem upoštevali razmere na krajevnem tržišču, zmogljivost domačega proizvajalnega ustroja ter življenjski nivo prebivalstva.

Razumljivo je, da so zaradi gospodarske in socialne raznolikosti med posameznimi pokrajinami nastajale tudi pri določanju obdavčljive osnove precejšnje razlike, ki so se od časa do časa tudi stopnjevale, tako da so sčasoma postale prav velike.

Finančni minister je v drugi polovici 1969. leta sklenil odpraviti vse nastale razlike in je s posebnim zakonom (štev. 964 z dne 22. decembra 1969) prenesel na ministrstvo pristojnost pokrajinskih odborov glede določanja obdavčljive osnove posameznim vrstam blaga, in hkrati določil enotno obdavčljivo osnovo za celotno državno ozemlje.

Proti temu sklepu so se kmalu začeli oglašati trgovci iz pokrajin, v katerih je zaradi poenotenja osnove trošarina v večji ali manjši meri narastla v primeri s prejšnjimi leti. Ministru so začeli dokazovati, da je uravnilovka po eni strani morda res zmanjšala nekatere vidnejše razlike med posameznimi pokrajinami, po drugi pa je povečala obstoječe razlike neprimerno večjemu številu obdavčenih artiklov. Minister je popustil in na področju trošarine se je ponovno vrnilo stanje iz leta 1969.

Potihoma so trgovci — in z njimi tudi potrošniki, ki so pravi plačniki trošarinskega in drugih podobnih davščin — računali, da bo finančno ministrstvo ohranilo «status quo» tudi v letošnjem letu, in sicer toliko bolj, ker je to zadnje leto, ko italijanske občine pobirajo trošarino, saj se je Italija mednarodno obvezala, da bo do 31. decembra 1971 izvedla notranjo davčno reformo. Minister Preti pa je s posebnim dekretom 21. decembra lani postavil novo trošarinsko uravnilovko za leto 1971; ta uravnilovka pa je po mnenju prizadetih trgovcev še slabša kakor prva, saj se nanaša na tržiščno stanje, ki je v enem letu doživelo še znatne nove spremembe.

Po trditvah trgovskih strokovnjakov bi uvedba enotne osnove za odmerjanje trošarinskega davka v letošnjem letu dejansko podražila prehrambene proizvode za 10-15% (državno poprečje), poprečna cena številnih drugih artiklov pa bi se dvignila za 20-40%, (to velja zlasti za tkanine, obačila, pohištvo, zadijske sprejemnike, elektrogospodinjske stroje in kozmetične ter parfumerijske izdelke).

Trgovci pri Confcommerciu in, kolikor se nas tiče, združenje trgovcev iz tržaške pokrajine, zahtevajo zdaj ponovno od ministra Pretija, naj umakne uravnilovko in naj vzpostavi stanje iz lanskega leta. Če se res ni mogoče odreči določenim spremembam glede odmerjanja trošarine — davek vrže poprečno na leto državnim blagajnam okoli 500 milijard lir, z uvedbo uravnilovke pa bi se priliv povečal za okoli 100 milijard — naj bi vsaj finančno ministrstvo prepustilo pokrajinskim odborom za cene možnosti, da v tem smislu svetujejo primerne rešitve osrednjim davčnim organom. Predvsem pa bi bilo treba uvesti take spremembe postopoma, in ne vse naenkrat. Trgovci tudi osporavajo finančnemu ministrstvu, da se pri določanju «trošarinske politike» premalo posvetuje s prizadetimi občinami. Tako je svoj čas ustanovil posvetovalno komisijo, v kateri sedijo trije zastopniki vsedržavnega združenja italijanskih občin ANCI, a vsi trije so severnjaki: to so namreč občinski odbornik za finance iz občine Lucca, njegov kolega iz občine Milan in pa genovski župan.

Kar zadeva tržaško pokrajino, smo pred dnevi zabeležili, da je minister Preti izrazil pripravljenost popraviti ali celo umakniti trošarinsko uravnilovko, kolikor bi zaradi nje na našem področju nastale prehude obdavčitve in nevarna kolebanja v cenah (pri tem je občinski odbornik Mocchi naglasil pomen tržaškega trga tudi za veliko število jugoslovanskih potrošnikov). Pred končno odločitvijo o tem vprašanju, je zaključil minister, pa bo proučil spomenico, ki mu jo bo o tem vprašanju dostavila tržaška prefektura po predhodnem sporazumu med šestimi župani iz tržaške pokrajine.

Confcommercio v zvezi z uravnilovko naglaša, da gre za neprimeren ukrep, ki povzroča zaradi različne davčne dinamike v posameznih pokrajinah včasih kar absurdne primere: tako se dogaja, da nova obdavčitev po «dekretonu» in zdaj še po uravnilovki pri nekaterih vrstah parfumerijskega blaga celo prekaša vrednost posameznih artiklov. Takih primerov navajajo pri Confcommerciu več, eden izmed najbolj pestrih pa je ta, da bi se morala po uvedbi uravnilovke v rimski pokrajini odmerjati trošarina na vsakega konja na osnovi 110.000, na vsakega osla pa na osnovi 120.000 lir.

Vprašanje svetovalca Fragiacoma županu

Republikanski občinski svetovalec Oliviero Fragiacomo je naslovil tržaškemu županu vprašanja v zvezi z obiskom podtajnika v ministrstvu za trgovinsko mornarico, socialista Cavezzalija.

Fragiacomo sprašuje župana, če se mu ne zdi umestno, da bi po obisku ladjedelnice in pristanišča prišlo do srečanja podtajnika Cavezzalija s krajevnimi političnimi organizmi in oblastmi, tudi v zvezi z vprašanjem spoštovanja vladnih obvez (CIPE št. 2) iz oktobra 1968.

RAZGOVORI DEŽELNIH ODPOSLANCEV V ČSSR

Več čartrskih poletov med Trstom in Prago

Predstavniki češkoslovaške letalske družbe povabljeni na obisk v našo deželo

V Pragi sta se deželni odbornik za turizem Moro in predsednik Julijskega letališča Ferrari včeraj sestala z glavnim ravnateljem češkoslovaške letalske družbe «ČSA» Miroslavom Eliasom in s trgovinskim ravnateljem ustanove Josefom Klavknom. Na sestanku je odbornik Moro izrazil zadovoljstvo spričo rezultatov, ki so bili doseženi lansko leto v turističnih odnosih med našo deželo in Češkoslovaško, zlasti kar zadeva številne čartrske polete iz Prage v Ronke. Odbornik je izrazil upanje, da se bodo ti stiki v letošnjem letu še okrepili.

Prof. Ferrari je nato razčlenil nekaj tehničnih vprašanj ter naglasil, da bo ronško letališče letos sposobno za sprejemanje vsakršnih letal na mednarodnih progah. Letališče si namreč vzporedno z deželno upravo prizadeva, da bi kolikor mogoče izboljšalo svoje naprave, kar zadeva letalske zveze pa želi v bodoče vzpostaviti poleg turističnih zlasti stalne zveze s tujim zaledjem.

Glavni ravnatelj «ČSA» je zagotovil pripravljenost družbe na sodelovanje pri skupnem iskanju primernih rešitev in za pospešitev letalskih zvez med Trstom in Prago čez Dunaj. Odbornik Moro je na koncu sestanka povabil predstavnika «ČSA» naj bi obiskala našo deželo ter se jima zahvalil za dobro voljo, ki sta jo pokazala v zvezi z možnostjo vzpostavitve rednih zvez med Trstom in Prago čez Dunaj.

Danes dopoldne se bo odbornik Moro sestal z ravnateljem turistično potovalne organizacije ČEDOK, s katerim bo načel zlasti vprašanja, povezana z razvojem turističnih stikov med našo deželo in češkoslovaško republiko v letošnjem letu.

Včeraj popoldne sta na vabilo upravnega odbora Narodne in študijske knjižnice obiskala sedanje prostore knjižnice v Ulici Geppa 9 deželni odbornik za izobrazbo in kulturno dejavnost Bruno Giust in ravnatelj istega odborništva za kulturno dejavnost dr. Alfredo Vernier. Ugledna gosta sta si v spremstvu predsednika, podpredsednika, tajnika in drugih ogledala prostore ter ugotovila njihovo neprimernost. Nato sta si gosta v istem spremstvu ogledala prostore v Kulturnem domu, ki so namenjeni za Narodno in študijsko knjižnico. Zatem je ravnatelj Slovenskega gledališča Filibert Benedetič povabil prisotne na ogled doma. Med prijetnim razgovorom sta odbornik in ravnatelj obljubila svojo podporo za nujno potrebno rešitev vprašanja novih prostorov Narodne in študijske knjižnice v Kulturnem domu. Po obrazložitvi najnovejših potreb pri delovanju Slovenskega gledališča sta gosta prav tako obljubila svoje sodelovanje. Na sliki: odbornik Giust, dr. Vernier, predstavniki Narodne in študijske knjižnice, Slovenskega gledališča in drugi gostje v baru Kulturnega doma med razgovorom.

SINOČI V MALI DVORANI KULTURNEGA DOMA

Prijeten glasbeni večer z Ondino Otto in A. Vodopivcem

Številno občinstvo je sopranistko in pianista nagradilo s toplim aplavzom

V Mali dvorani Kulturnega doma je bil sinoči prav prijeten glasbeni večer. Na solističnem koncertu, ki ga je pripravila tržaška Glasbena matica, sta se dokaj številnemu občinstvu predstavila dva domača umetnika — sopranistka Ondina Otta - Klasinc in pianist Aleksander Vodopivec. Večer je bil toliko bolj prisrčen in razveseljiv, ker sta domača glasbenika nastopila pred svojim občinstvom s komornim koncertom po razmeroma dolgem obdobju, posebno sopranistka Ondina Otta ze dolgo ni nastopala v Trstu, v Kulturnem domu pa je sinoči sploh prvič gostovala. Spored, ki ga je sopranistka izbrala je bil dokaj raznolik in svojevrsten, saj je obsegal skladbe od Scarlattija pa do Merkuja. Sopranistka je tako lahko pokazala vse svoje številne glasovne in interpretacijske zmožnosti, ter bila zlasti v drugem delu — v Mirkovih in Poličevih samospevih — deležna navdušenega in dolgotrajnega ploskanja za svoje res zelo kakovostno izvajanje.

V prvem delu je Ondina Otta zapela «Ah, nikar se mi ne skrijte» Bononcinija, «Srce me boli» Scarlattija, «Ovčica» D. Sarrija, «Zakaj obupam naj?» G. De Luce in «Sinčko» Jomellija; v drugem delu pa so bile na sporedu Mirkovi «Kateri kerub» in «Otožno temno je nebo» Poličevi «Tiho prihaja mrak» in «Kakor šum zefirov» in zelo prisrčne Simonitijeve «Polž», «Naša putka» in «Kukavica» ter Merkujeve «Tomažek» in Palček».

Pianist Aleksander Vodopivec, ki je tudi spremljal pri klavirju Ondino Otto, si je za svoje solistično izvajanje izbral dokaj zahteven program — v prvem delu je izvajal zelo znano in zahtevno Chopinovo «Sonato v b-molu op. 35», v drugem delu pa tri skladbe Bohuslava Martinuja «Polka v A», «Pastorale» in «Etuda v C», ter zelo zanimive in res izdelano zaigrane «Balkanske plese» M. Tajčevića. Po vsaki točki, kakor še posebno na zaključku, sta bila oba domača glasbenika deležna spontanega in prisrčnega aplavza ter seveda šopkov cvetja. Zelo pozorno in z odobravanjem so sledili izvajanju tudi italijanski gostje, ki so kar številno obiskali zanimiv komorni koncert.

- dn -

Poziv ANPI

Pokrajinsko tajništvo Vsedržavnega združenja patizanov Italije (ANPI) poziva bivše partizane, ki so že prejeli iz Rima priznanje, da so sodelovali v osvobodilni borbi, naj o tem obvestijo tajništvo organizacije v Ul. Crispi 3, ali pa naj telefonirajo na telefonsko številko 730306.

Po vsej sili mu je hotel zasesti mesto na vlaku

Včeraj ob 12.30 so v glavni bolnišnici dali prvo pomoč 23-letnemu jugoslovanskemu državljanu Dragoljubu Mitroviću, ki se je ranil po bedru leve noge, okreval pa bo v približno 7 dneh.

Bolničarjem, ki so ranjenega zapazili v neki trgovini z oblačili v Miramarskem drevoredu, je povedal, da se je peljal z vlakom iz Zagreba proti Trstu. Ko je vlak, okrog 4. ure zjutraj, postal za nekaj časa na zagrebški železniški postaji, se je vsedel na njegovo mesto neki sonarodnjak. Vsaka prijazna beseda, da bi ga prepričal, da se tako ne počenja, pa ni nič zalegla. Besedam so sledila dejanja in tako je predrzni «uzurpator» izvlekel iz žepa nožič in ga zamahnil proti Mitroviću.

BCIKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
TRST - Ulica F. Filzi št. 10
Tel. 38101/38045
opravlja vse bančne posle
kupuje tujo valuto

Včerajšnji odkupni devizni tečaji

Ameriški dolar	620,—
Kanadski dolar	590,—
Brit. šterling	1.475,—
Švic. frank	142,—
Franc. frank	110,—
Belg. frank	12,—
Hol. florint	172,—
Nemška marka	170,—
Avst. šiling	23.80
Dinar	42,—

PROSVETNO DRUŠTVO VALENTIN VODNIK iz Doline

priredi danes, 23. t. m., ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva v Dolini

vokalni koncert Tržaškega okteta

ki ga vodi Ivan Sancin.
Vljudno vabljeni!

PROSVETNO DRUŠTVO «VALENTIN VODNIK» v DOLINI in GLASBENA MATICA

vabita na

«Glasbeni večer»

ob ustanovitvi podružnice šole Glasbene matice v Dolini

Nastopijo:
IVAN SANCIN - petje
ŽARKO HRVATIČ - violina
MOJCA ŠIŠKOVIČ - klavir
BORUT KODRIČ - klarinet
DORINA KANTE - harmonika
EVALD KREVATIN - trobenta in mali harmonikarski ansambel

Dvorana Prosvetnega društva «Valentin Vodnik»
29. januarja 1971 ob 20.30
Vljudno vabljeni!

V torek, 26. januarja bo predavala v Slovenskem klubu učiteljica OLGA MEGLIČ-ROS iz Vrsara.
Predavanje z naslovom
SPREHOD PO BENEŠKI SLOVENIJI
bo zajelo, ob spremljavi številnih diapozitivov, dogodke v času narodne borbe in usodo beneških izseljencev.
Na zanimivo predavanje vljudno vabljeni!

KRAŠKO OHCET
boste lahko ponovno občudovali s predavanjem in prikazovanjem številnih barvnih diapozitivov, ki jih bo pokazal Mario Magajna v sredo, 27. t. m.; ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva «I. CANKAR» v Ulici Montecchi 6.
Vabljeni!

Franko Vecchiet, mladi slovenski slikar razstavlja svoja dela do konca januarja v Tržaški knjigarni, Trst, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 61792.

Včeraj - danes

Danes, SOBOTA, 23. januarja
RAJKO

Sonce vzide ob 7.37 in zatone ob 16.57 — Dolžina dneva 9,20 — Luna vzide ob 4.46 in zatone ob 12.47.

Jutri, NEDELJA, 24 januarja
FELICIJAN

Vreme včeraj: najvišja temperatura 11,6, najnižja 8,7, ob 19. uri 9,2, zračni tlak 1002,0 rahlo raste, veter 5 km vzhodni, vlaga 86 odst., padavine 10 mm., nebo poblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 9,6 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 22. januarja 1971 se je v Trstu rodilo 10 otrok, umrlo pa je 6 oseb.

Umrli so: 70-letna Marija Gorup vd. Višnjevec, 42-letni Carlo Domio, 80-letni Giovanni Roncelli, 68-letni Carlo Zoch, 62-letna Aagata Rupenovich por. Lo Nigro, 63-letni Nazario Glavina.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13 do 16 ure)

Al Lloyd, Ul. Orologio 6 — Ul. Diaz 2, Alla Salute, Ul. Giulia 1, Picciola, Ul. Oriani 2, Vernari, Trg Valmaura 11.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)

Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1, Croce Verde, Ul. Settefontane 39, Alla Giustizia, Trg Libertà 6, Testa d'Oro, Ul. Mazzini 43.

Naročniki! Bralci!
Naročite se na
PRIMORSKI DNEVNIK
Poravnajte celoletno naročnino že sedaj!
Kdor se na novo naroči na PRIMORSKI DNEVNIK, prejme v dar slovensko knjigo.
Celoletna naročnina, plačana vnaprej, znaša 9.600 lir, mesečna pa 950 lir.

Gledališča

VERDI

Danes «Traviata»

Danes ob 20.30 prva predstava Verdijeve opere «Traviata» za red A v vseh prostorih.

Opero bo dirigiral Giuseppe Patane, vlogo Traviate bo pela Maria Chiara tenorist Ottavio Garaventa bo Alfredo, baritonist Attilio D'Orazi pa Germond. V ostalih vlogah bodo nastopili še Gigliola Caputi Bruna Rossichini, Raimondo Botteghelli, Lucio Rolli, Mario Zerial, Vito Susca in Mario Sarti.

Režija in izvirna scena Luciano Damiani, koreografija Fernanda Succo, zborovodja Gaetano Riccitelli.

Pri blagajni gledališča (tel. 239881) se nadaljuje prodaja še razpoloženih vstopnic za parter in lože, prostori na galerijah in balkonih pa so razprodani.

POLITEAMA ROSSETTI

Danes in jutri ob 20.30 ponovitev predstave drame Maksima Gorkega «Na dnu» v režiji Giorgia Strehlerja in v izvedbi gledališča «Gruppo teatro e azione». V nedeljo bosta na programu dve predstavi ob 16.30 in ob 20.30.

Pri blagajni v pasaži Protti se nadaljuje rezervacija vstopnic za predstave do srede 27. t. m.

* * *

Zaradi spremembe programa «Literarnih sobot» bo srečanje z Marino Soldatijem, ki je bilo predvideno za danes, v sredo, 3. marca. V soboto, 30. t. m. pa bo v tem okviru predavalo prof. Gino Giugni o temi «Sindikati v letih 70».

AVDITORIJ

Danes zvečer ob 20.30 bo v okviru cikla «Gledališče danes» pod pokroviteljstvom Teatra Stabile igralska skupina iz Verone «Gruppo Teatro - Laboratorio» uprizorila Machiavellijevo igro «Vladar» (Il Principe). Predstavo bo gledališče ponovilo samo danes zvečer in jutri popoldne.

V režiji Ezia Marie Caserte, ki je napisal tudi tekst, nastopajo: Andrea Miller, Nico Turra, Iana Balkan, Luigi Fiorio, Roberto Marchiotto, Graziano Longo, Marco Dorfless. Glasbo sta napisala Stefano dal Palù in Iana Balkan.

Abonenti na sezono Teatra Stabile imajo znaten popust in vstop tudi z izkaznico za predstave «Gledališče danes».

Razstave

NATURA VIVA — TRŽAŠKI EXOTARIUM, Drevored XX. settembra 31. Razstava in trgovina tropskih, sladkovodnih in morskih ter eksotičnih živali (sesalcev, ptic, plazilcev, dvoživk). Odprto vsak dan, tudi ob nedeljah, od 10. do 13. ure ter od 16. do 20. ure. Zares spektakularna razstava.

Kino

Nazionale 15.30 «4 per Cordoba», Panavision, Technicolor, United Artists, George Peppard.
Eden 15.00 «L'impossibilità di essere normale», Elliot Gould, Candice Bergen. Prepovedano mladini pod 18 letom.
Fenice 16.00 «La califfa», Ugo Tognazzi, Romy Schneider. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14 letom.
Grattacielo 16.00 «Una prostituta al servizio del pubblico ed in regola con le leggi dello stato», Giovanna Ralli. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18 letom.
Excelsior 16.00 «Andrèe». Prepovedano mladini pod 18. letom.
Ritz 16.00 «La moglie del prete», Sofia Loren, Marcello Mastroianni. Technicolor.
Alabarda 16.30 «Arriva Sabata», Anthony Steffen. Technicolor.
Filodrammatico 16.30 «Nel giorno del Signore», L. Buzzanca, G. Bramieri, Franco Franchi, Ciccio Ingrassia. Technicolor.
Aurora 16.30, 19.00, 22.00 «Borsalino», Alain Delon, Jean Paul Belmondo. Technicolor.
Cristallo 16.30 «Il prete sposato», Rossanna Podesta, Lando Buzzanca. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Capitol 16.00 «Amore, formula 2», Mara Dei Primitives, Giacomo Agostini. Technicolor.
Moderno 16.30 «L'ultimo avventuriero», Charles Aznavour, Candice Bergen. Technicolor.
Vittorio Veneto 16.15 «Airport», Burt Lancaster, Dean Martin, Jean Seberg, Van Heflin. Technicolor.
Ideale 16.00 «Due bianchi nell'Africa nera», Franco Franchi, Ciccio Ingrassia. Technicolor. Dve uri neskončnega smeha.
Impero 16.30 «Un'estate con sentimento», Stefania Sandrelli. Technicolor.
Astra 16.30 «Topolino Story». Technicolor. Dodatek «I tre porcellini», Walt Disney film.
Abbazia 16.00 «Scaramouche», Stewart Granger, Eleonor Parker, Janet Leigh, Mel Ferrer. Technicolor.

KINO «IRIS» PROSEK
predvaja danes ob 19.30 barvni dramatični film:
L'UNICO GIOCO IN CITTA'
Igrajo: Elizabeth Taylor in Warren Beatty.

KINO NA OPČINAH
predvaja danes ob 18. uri zabavni film:
METTI UN FORMAGGINO A TAVOLA
(risanke - Cartoni animati)
Igrata: Tom in Jerry

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob pok. Marije Gorup vd. Višnjevec darujeta Graziella Lenoci in Zattera Paola 2.000 lir za Dijaško matico.

V spomin pokojnih staršev daruje Bazilija Hrvatič 2.000 lir za prosvetno društvo Slavec - Ricmanje. Namesto cvetja na grob pok. Luči Sedmakove darujeta Natalija in Dušan Furlan 2.000 lir za šolo - spomenik NOB v Cerknem.

22. januarja je po kratki bolezni mirno zaspala naša draga mama in nona

ANTONIJA ŠTOKA vd. SCHERILLO

Pogreb bo danes, 23. t.m. ob 15.45 iz stanovanja v Ulici Cerreto št. 23 na pokopališče v Barkovljah.

Žalostno vest sporočajo hčerki Amalija in Marčela ter sin Armando z ženo Lojzko, vnuk Fabio in drugo sorodstvo.

Posebna zahvala dr. F. Bertoli za požrtvovalno nego.

Pogrebno podjetje, Ul. Zonta 3, tel. 38006

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Dveletna odpustitev zaporne kazni vlomilcem v tobakarno pri Sv. Soboti

Pred tržaškim kazenskim sodiščem četverica zdravnikov, ki naj bi ogoljufala bolniško blagajno INAM

Pred tržaškim prizivnim sodiščem (preds. Franz, tož. Franzot, zapisničarka Viezzoli) sta se včeraj morala zagovarjati 24-letni Bruno Auber iz Ul. Palestrina 8 ter 26-letni Giancarlo Rota iz begunskega naselja S. Nazario 131.

Oba sta se že 16. januarja lani morala skupno s štirimi drugimi osebami zagovarjati zaradi tatvine v tobakarni na Trgu Cagni ter v trgovini z jestvinami, last 40-letnega Giovannija Krebla iz Ul. Lavaretto 11. Prvostopenjski sodniki so obsodili Auberja in Roto vsakega na 3 leta zapora ter 200 tisoč lir denarne kazni, vse ostale pa zaradi prikrivanja ukradenega blaga na skupno 4 leta in 2 meseca zapora ter 155 tisoč lir denarne kazni.

Dogodek, ki je pripeljal obtoženca pred sodišče, je znan. Dne 11. maja lani se je 22-letna Rosatea Ocvirk por. Visintin zglasila na komisariatu javne varnosti pri Sv. Soboti ter izjavila policistom, da so ponoči neznanci vlomili v njeno trafiko na Trgu Cagni 1 ter ukradli nekaj zavojčkov cigaret ter vrednostne papirje v skupni vrednosti 1.700.000 lir. Pri preiskavi so agenti tamkajšnjega komisariata s sodelovanjem letečega oddelka kvesture nadalje ugotovili, da so neznani vlomilci vdrli v trafiko tako, da so za kioskom izvrtali v zid večjo odprtino ter skoznjo prišli v notranjost. Značilno je tudi to, da je neznance pri njihovem nepoštenem poslu varovalo dejstvo, da so tik za kioskom gradili novo palačo in zato v omenjenem kraju ni bilo prehoda.

Po skrbni preiskavi pa so policisti končno le stopili na prste nepridipravom. Najprej so prijeli Auberja, Istrana po rodu, ki je priznal, da si je tiste noči s krampom utrl pot v prodajalno ter odnesel cigarete in vrednostne papirje, ki jih je s posredništvom neke ženske prodal nekemu tretjemu moškemu.

Auber je med zaslišanjem na kvesturi vztrajno trdil, da je tatvino izvršil sam, kajti pred kratkim je izvršil še neko drugo tatvino v že omenjeni trgovini z jestvinami in se je bal, da bo tako še bolj poslabšal svoj položaj. Iz trgovine je izmaknil razne delikatese ter nad 100 steklenic likerjev, vina ter penečega vina, vse v skupni vrednosti okrog 250 tisoč lir.

Agenti pa mu pri tem niso nasedli in tako so iz izjav dveh oseb, ki sta odkupili cigarete, ugotovili, da se je podviga na Trgu Cagni udeležil še nekdo iz Auberjevega kroga. Tako so zaslišali še Roto, ki pa se je z izmišljenim alibijem izdal ter končno tatvino priznal.

Včerajšnja razprava pred prizivnim sodiščem je, podobno kot že ona na kazenskem, potekala v precej burnem ozračju. Najprej je Rota skušal prepričati sodnike, da se sploh ni udeležil vloma in ponovno ponovil svoj že znani «alibi». Auber je s svoje strani sicer priznal tatvino v tobakarni, odločno pa se je branil obtožbe tatvine v trgovini z jestvinami. Povedal pa je, da je pri tatvini v tobakarno sodeloval tudi eden od obtožencev na prvostopenjski razpravi, ki je čakal niega in Roto pred tobakarno z avtom, da opravita svoj tatinski podvig.

Javni tožilec dr. Franzot je dejal, da sta vložena priziva obeh obtožencev, zaradi pomanjkanja prizivnih razlogov, povsem nespreemljiva ter v ta namen predlagal potrditev prvostopne kazni, medtem ko je uradni branilec odv. Strudthoff predlagal najnižjo kazen.

Sodniki so obema prizivnikoma potrdili celotno kazen, istočasno pa so jima odpustili dveletno zaporno in celotno denarno kazen.

* * *

Pred tržaškim kazenskim sodiščem pa se je včeraj morala zagovarjati četverica zdravnikov «za splošne notranje in otroške bolezni», ki so bili obtoženi goljufije.

Obtožnica je konkretno dolžila 58-letnega Giovannija Pasarellija iz Devina, 51-letnega Francesca Settima iz Sv. Križa, 52-letnega Carla Delanija iz Nabrežine ter 51-letnega Enza Manno iz Ul. Pisani 2, da so v običajnih dnevnih poročilih za vzajemno bolniško blagajno INAM pripisali preglede v ambulatoriju kot preglede na domu in se seveda s tako dejavnostjo denarno precej okoristili.

Vsi obtoženci so na včerajšnji razpravi soglasno dejali, da je sicer možno, da so včasih kaj pogrešili, vendar pa da je šlo v glavnem za preglede na domu.

Javni tožilec dr. Pascoli je predlagal za obtožene zdravnike prekinitev sodnega postopka zaradi amnestije, branilec odv. Coslovich pa oprostitev, ker dejanje ni kaznivo.

Sodniki so v celoti sprejeli tožilčev predlog.

Pridržana prognoza za pešca, ki ga je zbil rešilni avto RK

Predsinočnjim, okrog 1.20, so sprejeli na nevrokirurškem oddelku bolnišnice s pridržano prognozo 36-letnega Antonia Tiralonga iz Ulice Molino a Vento 5, ki je malo prej postal žrtev slikovite, kolikor nenavadne prometne nesreče.

Moški je prečkal Ulico Oriani izven prehoda za pešce, ko ga je z vso silo zbil po asfaltu rešilni avto RK, ki je s polno sireno in prižganimi žarometi drvel proti Istrski ulici zaradi nesreče, ki se je tamkaj pripetila.

Tiralongo je dobil močan pretres možganov, poškodoval se je po obrsih ter si zlomil desno nogo. Kot so ugotovili agenti cestne policije, ki so sestavili zapisnik o nesreči, je vozilo RK vozil 24-letni šofer Gianfranco Linzi iz Ulice Svevo 36.

IZPRED TRŽAŠKEGA KAZENSKEGA SODIŠČA

Obsojena trojica tatov v hangar tvrdke EMI

V novembru predlanskim so izmaknili razno blago v vrednosti 26 milijonov lir

Pred tržaškim kazenskim sodiščem (preds. Ligabue, top. Pascoli, zapisničarka Zorzet) so včeraj obravnavali precej hrupen proces o tatvini v tvrdki EMI (Empori marittimi italiani), do katere je prišlo 23. novembra predlanskim v hangarju št. 72 v Novem pristanišču. Tu so tatovi izmaknili najrazličnejše blago, od zlatih primerkov do vžigalnikov, od vezalk za čevlje do samih čevljev, vse v skupni vrednosti okrog 26 milijonov lir. «Empori marittimi italiani» je tvrdka, ki hrani in skrbi za vse blago, namenjeno potniškim ladjam, v njenih hangarjih pa se kopiči blago za stotine in stotine milijonov lir vrednosti.

Preiskava agentov o tatvini je bila dalj časa brezuspešna, dokler ni meseca avgusta lani avtomobilska izvidnica cestne policije ustavila v Venzoneju avtomobil s tremi potniki. V avtu so agenti našli torbo s 300 zlatimi primerki za približno 15 milijonov lir vrednosti.

Trojica aretirancev se je tako morala včeraj zagovarjati pred tržaškim kazenskim sodiščem. Ti so: 26-letni Claudio Belle iz Istrske ulice 24, 28-letni Antonio Frontaloni iz Stare istrske ceste 17 ter 28-letni Antonio Zocchi iz Ul. Vivaldi št. 2.

Moški so že ob trenutku aretacije zanikali vsako odgovornost pri tatvini in v ta namen dejali, da jim je torbo z dragocenostmi izročila neka tretja oseba, zelo znana v analih tržaške kvesture. Obtožnica jih je dolžila tatvine z obtežilnimi okolnostmi, tihotapstva, neplačila davka na poslovni promet ter tihotapstva vžigalnikov (trinajst primerkov za okrog 90 tisoč lir vrednosti). 33-letni Paolo di Reto iz Vidma, ki ni bil prisoten na včerajšnji razpravi, pa je bil obtožen prikrivanja ukradenega blaga, tihotapstva ter neplačila davka na poslovni promet.

Tudi na včerajšnji razpravi so se vsi trije obtoženci branili vsake obtožbe. Javni tožilec je predlagal za Frontalonija 5 let, za Belleja 4 leta ter za Zocchija 2 leti zapora, za di Reta pa oprostitev zaradi pomanjkanja dokazov. Za Belleja in Frontalonija je predlagal tudi globo 15 milijonov lir. Posamezni branilci pa so se potegovali za blažjo opredelitev prekrška (tatvine) v prikrivanje ukradenega blaga.

Sodni zbor je po približno enournem posvetu spoznal vse tri obtožence za krive prikrivanja ukradenega blaga in obsodil Belleja ter Frontalonija vsakega na 3 leta zapora in 600 tisoč lir denarne kazni. Zocchija pa na 1 leto zapora ter 100 tisoč lir denarne kazni. Slednjemu so sodniki odpustili celotno kazen ter odredili njegovo takojšnjo izpustitev iz zapora. Tudi Frontaloniju in Belleju so odpustili enoletno oziroma dveletno zaporno kazen ter ju oprostili obtožbe tihotapstva ter neplačila davka na poslovni promet, medtem ko so Di Reta oprostili vseh obtožb zaradi pomanjkanja dokazov.

Trčenje avtomobilov pri Fernetičih

Zaradi raznih odrgnin po levi nogi in prsih se bo 70-letna Antonia Flora por. Stabile iz Ulice Limitanea 5 morala zdraviti od 20 do 30 dni na ortopedskem oddelku bolnišnice, kamor so jo sprejeli včeraj ob 15.55.

Ženska, katero je pripeljal v bolnišnico rešilni avto jugoslovanskega RK, se je peljala v avtu prinz. ki ga je vozil njen mož, 64-letni Enrico Stabile, iz Sežane proti Trstu in se nekaj metrov pred obmejnim prehodom pri Fernetičih zaletel v jugoslovanski osebni avtomobil, katerega podatki pa niso znani.

Moški laže ranjen pri trčenju avtov

Včeraj, nekaj po 11. uri, je 54-letni Mario Vidusso iz Ul. S. Seba stiano 5 na križišču ulic Roma in Ghega trčil s svojim fiatom 600 v avto «alfa giulia», ki ga je 20-letni Manfredini Bonarotti iz Ulice Sv. Frančiška 35 privozil iz Ulice Ghega, namenjen v Carduccijevo ulico.

V bolnišnici so Vidussu, ki se je pri nesreči ranil po desni nogi, dali le prvo pomoč ter ga odslovili s prognozo okrevanja v približno 10 dneh.

Vesti iz Tržiča

Včeraj popoldne je bilo zborovanje delavcev v ladjedelnici, ki se ga je udeležilo okrog 2.500 delavcev tega podjetja. V Gorici so predstavniki državnega vodstva treh sindikatov, Vareto za CISL, Mazzali za CGIL in Marchesan za UIL, govorili o vseh tekočih zadevah kovinarjev v državnem merilu s posebnim ozirom na ladjedelništvo.

V tržiško bolnišnico so sprejeli za 10 dni na zdravljenje 41-letnega Arna Moreaua iz Ronk, Ul. Fornaci 149, ki si je pri rezanju mesa ranil palec leve roke.

SODOBNA ILUSTRIRANA ENCIKLOPEDIJA

Izšla je zadnja knjiga

KOMUNIKACIJE IN JEZIK

PREPLET MISLI IN DEJANJA

Knjiga je prvi poskus, da bi v urejeni obliki sestavili pregled celotnega komuniciranja. Kako nastane in se razvija jezik?

Zglasite se čimprej v

tržaški knjigarni

TRST — Ul sv. Frančiška 20, tel. 61-792

V ZVEZI S TEŽAVAMI IN STAVKAMI V VRTCIH ONAIRC

Deželna uprava bi morala poskrbeti za dostojno mrežo občinskih otroških vrtcev

Laični poslanci vložili osnutek zakona za razpust ONAIRC - Dežela naj podpre otroške vrtce kot že podpira šolske prevoze, nakupe knjig in podobno

Vprašanje otroskih vrtcev, ki jih na Goriškem, na Tržaškem in tudi v drugih pokrajinah severovzhodne Italije upravlja ustanova ONAIRC, stopa ponovno v ospredje. Že vrsto mesecev je pouk v teh vrtcih nereden zaradi številnih stavk, v katere je zapleteno osebje teh vrtcev. V zadnjem času so sicer s stavkami nekoliko nehali, vendarle ni moč reči, da je stvar dokončno rešena. Osebje je namreč v sporu z vodstvom te ustanove, ker je to dobilo nekaj denarja od vlade, da bi izboljšalo plače temu osebju, računi pa se delajo z veliko počasnostjo.

«Nihil sub sole novi», so trdili stari Rimljani. Pri ONAIRC je tovrstna praksa postala že navada, saj vemo, da je bil leta 1957 položaj podoben sedanjemu. Tudi takrat je vlada nakazala denar za plačilne dodatke osebju in tudi takrat je osebje stavkalo. Goriški pokrajinski svet je 17. julija 1957 izglasoval resolucijo v kateri je obsojal tako početje te ustanove.

Kaj je ONAIRC vemo. Nastala je takoj po prvi svetovni vojni z namenom potujčiti z mrežo otroških vrtcev slovensko in nemško predšolsko mladino, ki je prišla, po prvi svetovni vojni v meje italijanske kraljevine. V vodstvenih organih te ustanove najdemo celo vrsto imen ljudi, ki so bili stalno nasprotno nastrojeni do naših problemov.

Po drugi svetovni vojni je ustanova ostala pri življenju, kljub temu da je izgubila celo vrsto vrtcev v slovenskih in hrvaških krajih, ki so prišli leta 1947 pod Jugoslavijo. Zaradi tega je razširila svoje delovanje na furlanske in italijanske kraje v raznih pokrajinah Treh Benečij. Ustanova se je razširila in postala močna sila, ki je še danes čvrsto v rokah krščanskodemokratske stranke.

Na Goriškem deluje skupno 65 otroških vrtcev. Od teh jih ONAIRC upravlja kar 39, t.j večino. Te vrtce obiskuje nekaj tisoč otrok. Med njimi so tudi slovenski otroški vrtci v Doberdobu, v Sovodnjah, v Rupi, v Standrežu, v Podgori in v Pevmi.

Za vzdrževanje teh vrtcev dobiva ONAIRC denar od države, prispevke občin (vsaka občina plača za vsak razred tej ustanovi od 200.000 do 300.000 lir), poleg tega pa dobiva v zadnjem času še deželno podporo za vsak razred otroškega vrtca na podlagi deželnega zakona štev. 27 iz leta 1969.

Na podlagi tega zakona daje dežela letno 70 milijonov lir za podporo raznim ustanovam, ki vzdržujejo otroške vrtce. Seveda je ta deželna pomoč za posamezne razrede minimalna ker je v naši deželi odstotek otroških vrtcev najvišji v primerjavi z drugimi kraji v državi.

Za mnoge vrtce skrbijo direktno premožnejše občine, obstoja pa tudi cela vrsta zasebnih vrtcev, v glavnem cerkvenega značaja.

Pred kratkim je skupina laičnih poslancev (KPI, PSI, PSIUP, PSU, PRI, PLI) predložila v parlamentu zakonski osnutek po katerem bi odpravili ONAIRC in denar ki ga država daje tej ustanovi dali občinam za direktno upravljanje vrtcev ali pa da bi država sama otvorila vrsto svojih vrtcev To naj bi bilo v skladu tudi z zantevami sindikalnih organizacij, ki menijo, da je treba otvoriti na celotnem državnem ozemlju vrsto državnih otroških vrtcev. Država naj bi tako skrbela za vrtce kot skrbi za vse druge vrste šol.

Mnenja smo, da je uresničitev te zamisli še zelo daleč, kajti za to je potrebno precej denarja in baje ga državna blagajna nima dosti na razpolago. Država bi morala iz svojih sredstev porabiti zelo veliko denarja za otvoritev vrtcev na celotnem državnem teritoriju, kajti v drugih pokrajinah, kot smo že dejali, ni vrtcev.

V naši deželi bi to zamisel lažje uresničili z deželnim zakonom in deželno denarno pomočjo. Blagajne naše dežele so polne in včasih se zdi da jih ne znajo ustrezne oblasti koristno uporabiti. Dovolj bi bilo občutno povečati dotacijo za otroške vrtce v že omenjenem zakonu iz leta 1969 ali pa izglasovati nov zakon, na podlagi katerega bi sprejela deželna uprava nase breme vzdrževanja otroških vrtcev. Seveda bi lahko dežela pri tem uporabila tudi tiste količine državnega denarja, ki prihajajo danes v našo deželo za potrebe otroških vrtcev.

S tem bi rešili na mah celo vrsto problemov. V vsaki vasi bi deloval moderno urejen otroški vrtec (osebje bi moral seveda dostojno plačati), istočasno bi nekatere občine razbremenili težkih stroškov, ki jih te imajo dandanes za vzdrževanje že obstoječih vrtcev. Naša dežela pa bi se še na enem področju postavila v ospredje v naši državi.

PO VESTNIKU TRGOVINSKE ZBORNICE

Zaradi sejma in praznikov živahna trgovina v decembru

Znatno znižanje obmejne blagovne izmenjave Nad 83 milijard lir hranilnih vlog na Goriškem

Tudi v preteklem decembru se je goriška nadrobna trgovina obdržala vkljub zimi na dostojni višini; tako ugotavlja vestnik trgovinske zbornice v svojem poročilu o goriškem gospodarstvu v omenjenem mesecu.

Kot je bilo pričakovati, smo imeli za Andrejev sejem velik obisk klientov z jugoslovanskega obmejnega področja in ta obisk je bil precejšen tudi za božične praznike in novo leto. Razmeroma malo je bilo razprodaj (ker so se pojavile šele v januarju) normalna je bila prodaja na obroke in kredit.

V okviru videmskega sporazuma za maloobmejni blagovni promet se je ta v primerjavi s prejšnjim mesecem zmanjšal tako pri uvozu iz Slovenije kakor tudi pri izvozu. Uvozili so za 193 milijonov lir raznega blaga (prejšnji mesec za 240 milijonov) izvoz pa se je zmanjšal od prejšnjih 167 milijonov kar za 138 milijonov.

Med uvoženim blagom naj omenimo: goveje in prašičje meso, konje za delo in zakol, drva in gradbeni les, lesne izdelke in povrtnino. Med izvoženim blagom pa naj omenimo: razno drogerijsko blago, tekstilno blago, elektromaterial, sanitarne predmete, stroje in druge industrijske potrebščine, opeko, cementne izdelke, plastične predmete, keramične ploščice, pisarniške potrebščine, steklo itd.

Tudi v decembru je pristojen urad trgovinske zbornice izdal potrdila na račune in o izvoru blaga za izvoz v razne evropske in izvenevropske države. Gre za izvoz proizvodov goriške industrije za okrog 39 milijonov lir in sicer sanitarije, jeklene vrvi, plastificirano blago, elektromaterial, hladilniki, vino itd.

Hranilne vloge pri poštni hranilnici so dosegle konec oktobra 10,5 milijarde lir od tega 5,5 milijarde v poštnih bonih. Pri raznih bankah in drugih denarnih zavodih pa so imeli konec septembra nad 73 milijard lir vlog; od tega za 50 milijard vlog zasebnikov in podjetij.

V preteklem novembru je bilo nadalje na Goriškem 1013 protestiranih menic, od katerih so jih prizadeti 597 zavrnili ter 416 sprejeli, za skupnih 219 milijonov lir. Dodamo naj še, da je v preteklem decembru napovedal stečaj neki bar - restavracija.

Prihodnjo soboto ples SZ «Dom» v Prosvetni dvorani

Številni plesni večeri, ki so bili v lanskem predpustu v Prosvetni dvorani, so dosegli precejšen uspeh. Zaradi tega bodo tudi letos prireditelji ponovili zabavne predpustne plese in prepričani smo, da bodo tudi letos te prireditve uspele ter da bodo s časom postale tradicionalne.

Prva tovrstna prireditev bo prihodnjo soboto, 30. januarja. Ples bodo priredili mladinci goriškega športnega združenja DOM. Lanski ples Doma je zelo uspel, letos naj bo uspeh še večji. Igral bo priznan orkester, na razpolago bo dobro založen bifé.

Vabila se dobijo pri naslednjih poverjenikih: Jamlje - Pahor Mirko, Doberdob - Karel Ferletič, Dol. Poljane - Sonja Peric, Vrh - Lucijan Černic, Gabrje Silvan Florenin in Milena Mozetič, Sovodnje - v pekarni Cotič, gostilni Franc Hmeljak in v gostilni Bruno v Rubijah, Steverjan - Milena Koren, Štandrež - gostilna Romana Gabro, Rupa-Peč - trgovina Slava, Pevma-Oslavje-Št. Maver - Neda Zornik, Gorica - na uredništvu Primorskega dnevnika in na SPZ v Ul. Malta 2, prvo nadstropje.

Jutri kongres socialdemokratov

Jutri bo v Gorici pokrajinski kongres socialdemokratske stranke PSU. To bo prvi kongres po razkolu v socialističnih vrstah poleti 1969. Po razkolu so se v to stranko vključili v glavnem vsi pripadniki bivše socialdemokratske stranke in na upravnih volitvah je ta stranka dosegla četrto mesto v pokrajinskem merilu za krščanskimi demokrati, komunisti in socialisti. Njeni možje sodelujejo v koalicijah leve sredine v goriški pokrajinski upravi, v občinah Gorica, Krmin in Gradež, so pa zelo malo zastopani v občinskih svetih drugih občinskih uprav na Goriškem.

Imajo petnajst sekcij in okrog 600 članov (glasov so imeli lani 8.200) Člane pokrajinskega vodstva so takoj po razkolu imenovali na podlagi takrat nastalih sekcij in pred nekaj meseci je skupina, v kateri se zbirajo v glavnem prvaki iz Tržiča in okoliša ter Gradiške, zahtevala nekako postavitev v kot goriškega prvaka, bivšega poslanca Zucalija. Ta skupina ima danes v izvršnem odboru stranke večino. Ker so na nedavnih krajevnih skupščinah volili za enotno resolucijo, bo treba videt, kako se bodo jutri opredelili delegati, ki so bili na skupščinah izvoljeni. Vodenje krajevne politike te stranke bo namreč odvisno od ljudi, ki jih bodo delegati izvolili v nov pokrajinski odbor.

SEZNAM GORIŠKIH DAVKOPLAČEVALCEV

Zavezanci za občinski davek z osnovo nad tri milijone lir

Danes zaključujemo seznam davčnih zavezancev iz goriške občine za občinske davke z davčno osnovo od 3 do 5 milijonov; v oklepaju je naveden davek, ki ga bo moral vsak posameznik plačati.

Zdravnik dr. Marino Martinelli 3 milijone (246.000); profesor Massimiliano Matani 3 milijone (246.000); zdravnik Vincenzo De Michelini 3 milijone (246.000); trgovec Guido Mizzon 4 milijone (386.000); trgovec Luigi Moncaro 3 milijone (246 tisoč); Enrico Padovan 3 milijone (246.000); odv. Eno Pascoli 3,5 milijona (312.000); podjetnik Bruno Perco 3 milijone (246.000); zdravnik prof. Alvise Peresson 4 milijone (386.000); ravnatelj tobačne tovarne dr. Guido Piccinini 3,5 milijona (312.000); trgovec Giovanni Poletti 3,2 milijona (271.000); geometer Pietro Protto 4 milijone (386 tisoč); zdravnik dr. Felice Rapuzzi 3,1 milijona (258.000); ravnatelj občinskih podjetij inž. Quirino Rigonat 4 milijone (386.000); zdravnik dr. Giuseppe Romitelli 4,5 milijona (464.000); sodnik dr. Aldo Salis 3 milijone (246.000); notar dr. Giuseppe Sardelli 3,6 milijona (326 tisoč); notar dr. Bruno Seculin 4 milijone (386.000); odv. Augusto Sfiligoj 3 milijone (246.000); gradbenik Livio Sgubin 4.25 milijona (424 tisoč); idustrialec Pietro Solza 3,05 milijona (525.000); Mario Spanghero 3,8 milijona (355.000); sodnik dr. Carlo Storto 3,1 milijona (258.000); asistent Italico Tavagnacco 3,9 milijona (370.000); upokojenec Mario Tiberio 3,5 milijona (312.000); dr. Nicolò Tonkli 3 milijone (246 tisoč); Giovanni Vetrich trgovec 3,45 milijona (305.000); slaščičar Stefano Viatori 3 milijone (246.000); gradbenik Luigi Vidoz 3 milijone (246.000); Ennea Vittori 3,5 milijona (312.000); industrialec Bruno Volk 4 milijone (386.000); zdravnik dr. Ermea Zambolli 3 milijone (246 tisoč); industrialec Egidio Zorzenon 3,3 milijona (285.000); profesor Rombaldo Zucalli 3,4 milijona (298 tisoč).

Novo gostišče v Šempetru

Na Markovem hribu nad Šempetrom, ki je tudi lepa razgledna točka, so te dni odprli novo zasebno gostilno bratov Simčičev. Gostišče je urejeno in opremljeno v posebnem in okusnem slogu ter ima okrog 150 sedežev prostora. Do njega je speljana tudi lagodna cesta. Za njeno ureditev sta prejela gospodarja od lokalne banke 250.000 novih din posojila.

Podgorska tovarna zastruplja Sočo

Kot znano spuščajo iz tekstilne tovarne v Podgori odpadne vode in drugo nesnago v Sočo in s tem zastrupljajo njeno vodo. To se občuti zlasti v sušnih mesecih, ko je manj vode, kar prinaša še posebno škodo izboljševalnim napravam na krminsko - gradiščanskem področju, kjer gre potem taka onesnažena ali celo zastrupljena voda po kanalih na polje, na škodo tamkajšnjih povrtnin.

Socialistična občinska svetovalca sta z ozirom na to poslala goriškemu županu vprašanje, kaj namerava občinska uprava ukreniti, da se prepreči, ali vsaj omeji na minimum tako škodljivo početje.

Pokrajina daje v najem kmetijsko posestvo

Pokrajinska uprava v Gorici namerava dati v najem precejšnjo parcelo kmetijsko - vrtnarskega zemljišča v Podturnu, na kraju kjer je doslej delovalo kmetijsko posestvo umobolnice. Zainteresirani se lahko obrnejo za pojasnila na tajništvo pokrajine, Korzo Italija 55, do srede 27. januarja t.l. v poštev pridejo tudi prošnje skupine kmetov ali vrtnarjev.

Občni zbor Kmečke zveze

Odbor Kmečke zveze v Gorici vabi vse člane zveze na šesti redni občni zbor, ki bo v nedeljo 24. t.m. z začetkom ob 9. uri v prostorih kluba «S. Gregorčič» v Gorici, na Verdijevem korzu št. 13.

Na dnevnem redu je poročilo upravnega odbora o delovanju v preteklem letu, dalje poročilo nadzornega odbora ter debata o obeh in odobritev. Na občnem zboru se bodo pogovorili tudi o vseh drugih problemih, ki se tičejo zveze in kmečjstva na splošno. Člani so vabljeni, da se zbora udeležijo polnoštevilno.

Prošnje za premestitev profesorjev

Šolsko skrbništvo v Gorici sporoča, da je v smislu ministrske okrožnice od 20. t. m. odprt natečaj za vložitev prošenj za premestitev načelnikov solskih zavodov in stalno nameščenih profesorjev. Rok za vložitev prošenj na posameznih zavodih zapade 10. februarja. Podrobnejša pojasnila so na uradu šolskega skrbništva.

Snežne razmere na goriških smučiščih

Po podatkih, ki nam jih je posredovala Goriška turistična zveza iz Nove Gorice, je bilo včeraj zjutraj stanje snega na raznih Goriških smučiščih naslednje:

LOKVE: +3 stopinje, snega 10 cm južen;

LAZNA: +3 stopinje, snega 20 cm južen;

LIVEK: +2 stopinji, snega 30/50 cm južen;

ČRNI VRH NAD IDRIJO: +3 stopinje, snega 55 cm južen.

Vlečnice povsod obratujejo in ceste so prevozne.

Kap ga je zadela v hotelu

Včeraj zjutraj so uslužbenci hotela Furlan v Ronkah našli mrtvega v njegovi sobi 63-letnega Gerarda Pravisanija, ki je doma iz Palmanove, pa je že štiri mesece stanoval v tem hotelu. Poklicali so zdravnika, ki je ugotovil, da je Pravisan umrl prejšnji večer zaradi srčne kapi.

OB 25. OBLETNICI OSVOBODITVE

PADEL JE KOT ŽRTEV SOVRAŽNIKOVE ZASEDE

Soborci vedo povedati o junaškem odporu Dušana Lebana

Že decembra lani smo zaključili z objavo podatkov o številnih partizanskih borcih in žrtvah nacifašizma iz Štandreža, ki so dali svoje življenje zato, da sedaj lahko mi živimo svobodneje — in v bolj demokratičnem vzdušju. Poleg že omenjenih pa se moramo spomniti še Duškota Lebana, tudi našega rojaka iz Štandreža, ki je padel v junaškem boju, ko so borce Gradnikove brigade iz zasede napadli nacisti.

Duško Leban se je rodil v Štandrežu 16. julija 1925. Njegov oče je bil agilen poslovni človek, ki je vodil svojo mesnico v Štandrežu. Tudi sin je bil živahen in čvrst dečko, ki so ga radi imeli v vsaki družbi, ker je znal biti tudi veseljak. Očeta je izgubil že zelo zgodaj in mati Klementina je potem sama vodila mesnico in vzgajala svoje tri otroke, Dušana in dve hčeri.

Januarja 1944, ko mu je bilo komaj 18 let, je Dušan odšel k partizanom ter se pridružil II bataljonu Gradnikove brigade v Trnovskem gozdu. Pa mu ni bilo dano, da bi se dolgo boril za svoj narod in ideale. Že po nekaj dneh je izvidnica, v kateri je bi. tudi Dušan, padla v sovražnikovo zasedo. Med padlimi je bil tudi Dušan, ki je nudil do konca junaški odpor ter padel kot junak dne 17. januarja 1944 pri Kotidrici na Trnovem. Njegovo truplo so pozneje prepeljali v Štandrež in pokopali na tamkajšnjem pokopališču.

Natečaj za uradnike na goriški pokrajini

Pokrajinska uprava v Gorici namerava sprejeti v službo začetne uradnike, ki jih bodo namestili v nekaterih šolah na Goriškem. Potrebno je znanje strojepisja in upravljanja z računskimi stroji. Obvezno je spričevalo tretje nižje gimnazije. Prošnje je treba poslati personalnemu uradu pokrajinske uprave v Gorici, Korzo Italija 55, do 5. februarja t. l. na kolkovanem papirju za 500 lir.

SINDIKALNE VESTI

Učinkovita akcija sindikatov proti neupravičenemu odpustu

Izid volitev v tovarni «fiocco» v Podgori

Na osnovi zakona št. 300 od 20. maja 1970 ima vsak delavec polno pravico, da je vpisan v katero koli sindikalno organizacijo in da razvija sindikalno dejavnost na svojem delovnem mestu. Ta zakon je znan kot «Status delavcev» ter točno opredeljuje odnose delodajalcev do delavcev in narobe, tako kar se tiče pravic kot glede dolžnosti.

Vendar pa še vedno dobi kakšno podjetje, ki skuša izvajati pritisk na svoje uslužbence ter jim grozi tudi z odpustom, kadar hočejo razviti v podjetju svoje sindikalno delovanje.

Tak primer navajajo sindikati CGIL tudi v goriškem podjetju za uvoz in izvoz «Comex», kjer je neka uslužbenka, ki je izrazila svojo pripravljenost, da prevzame v podjetju sindikalno zastopstvo uslužbencev, dobila odpovedno pismo, v katerem je med drugim rečeno, «da je v zadnjem času pokazala premalo predanosti podjetju in da je premalo produktivna». To po več kot enoletnem delu pri omenjenem podjetju.

Spričo takega postopka sta pokrajinski tajništvi CGIL in CISL na osnovi zakona št. 300 uvedli sodni postopek pri goriški preturi. Sodnik dr. Ballarini je določil razpravo za sredo 20. t. m. Podjetje «Comex» pa je isti dan, se pravi 20. t. m., preklicalo odpust prizadete uradnice ter jo še povišalo v kvalifikaciji.

Spričo takega razvoja je sodnik ustavil sodni postopek, ker je bila spričo preklica odpovedi zadeva dejansko poravnana. Pozitiven zaključek sodne akcije, ki jo je sprožil sindikat, je najboljši dokaz, da sindikalne akcije v podjetjih ne morejo in ne smejo ovirati s kakršnimi rapresalijami napram delavcem. Delavci so sedaj že toliko razredno zreli, da kaj takega ne bodo dopustili in se bodo posluževali svojih pravic.

V tovarni v Podgori, in sicer v oddelku za umetna vlakna «fiocco», so imeli te dni volitve nove notranje komisije, ki so dale naslednje rezultate:

Volivcev 202; veljavnih glasov 176; bele glasovnice 1; neveljavne 10 in vzdržanih 15.

Za listo CGIL je bilo oddanih 78 glasov, za CISL 16 in za UIL 82. Na tej osnovi so bili izvoljeni: dva zastopnika za UIL in dva za CGIL.

Kosovelov večer danes v Doberdobu

Prosvetno društvo «Jezero» iz Doberdoba priredi v soboto 23. t. m. ob 20. uri v svoji prosvetni dvorani v Doberdobu proslavo v počastitev kraškega pesnika Srečka Kosovela, ob sodelovanju mešanega pevskega zbora «Briški grič» iz Števerjana.

Na programu je nastop mešanega zbora iz Števerjana, nastop pevskega zbora «Jezero» iz Doberdoba, predavanje učitelja Sergija Koroščа o življenju in delu Srečka Kosovela. Sledile bodo recitacije otrok z osnovne šole, nato pa bodo prikazali filma o lanski mladinski štafeti po Goriškem in o odkritju spomenika padlim borcem v Doberdobu.

Prireditev bodo zaključili z družabno zabavo pri pogrnjenih mizah.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Slovenske balade in romance pripoveduje Stane Raztresen v nedeljo, 24. t.m. ob 16. uri v Katoliškem domu v Gorici.

Razna obvestila

GOGOLJEVO KOMEDIJO «ŽENITEV» priredi p. d. «Štandrež» jutri, 24. t. m. ob 16. uri v župnijski dvorani v Štandrežu.

Kino

VERDI: 17.15 «Interludio», ameriški film v barvah, O. Werner in B. Ferris.

CORSO: 17.00—15.00 «Monty Walsh un uomo duro a morire», L. Marvin, J. Moreau. Kinemaskope v barvah.

MODERNISSIMO: 17.30—22.00: «Lo voglio morto», L. Massari in G. Hill; italijanski film v barvah.

VITTORIA: 17.15—21.30 «Di più, ancora di più...», C. Grumberg in M. Forner; nemški film v barvah.

CENTRALE: 17.15—21.30 «Principe coronato cercasi per ricca ereditiera», F. Franchi in C. Ingrassia; kinemaskopski film v barvah.

Tržič

AZZURRO: 17.30 «La prima notte del dottor Danieli, industriale con il complesso del giocattolo», L. Buzzanca in K. Christine. Cinemascope v barvah

EXCELSIOR: 16.00 «Borsalino», Alain Delon in Jean Paul Belmondo. V barvah.

PRINCIPE: 17.30 «Ai soldo di tutte le bandiere», Tony Curtis in M. Mercier. Barvni film.

SAN MICHELE: 16.30 «Volo I 6 non atterrate», J. Nort in V. Johnson. V barvah. Dodatek «SOS» Stanlio in Olio.

Nova Gorica

SOČA (Nova Gorica): «Upornika», angleški barvni film — ob 18. in 20. uri.

SVOBODA: «Krik v temi», francoski barvni film — ob 18 in 20.

DESKLE: «Vitez Burudan», francoski barvni film — ob 19.30.

RENCE: «Detektiv», ameriški barvni film — ob 19.30.

SEMPAS: «Upor v vsemirju», japonski barvni film — ob 19.30.

KANAL: «Sanatorij za ženske», francoski barvni film — ob 19.30.

DEŽURNI LEKARNI V GORICI

V Gorici je danes ves dan in ponoči dežurna lekarna Kurner, Korzo Italija 10, tel. 25-76.

V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna «Alla salute» dr. Fabris, Ulice Cosulich 117, tel. 72-480.

DEŽURNA CVETLIČARNA

Jutri bo v Gorici odprta cvetličarna BANDELJ JOŽEF, Travnik, tel. 54-42.

Tudi v našem uredništvu sprejemamo prispevke za šolo-spomenik v Cerknem

VELIKOVŠKI MESTNI SVET SE JE VENDARLE PREMISLIL...

Kdo in kaj je bil Maier Kaibitsch ki so mu hoteli postaviti spomenik

Med najbolj vnetimi nacisti se je izkazal tudi pri izseljevanju in preganjanju koroških Slovencev - Avstrijsko sodišče ga je obsodilo kot vojnega zločinca

Kako je v vseh političnih strankah na Koroškem še vedno čutiti močan vpliv nemškega nacizma, pa najsi bo to v socialistični, ljudski ali svobodnjaški stranki, najbolje dokazuje nedavni soglasni načelni sklep velikovškega mestnega sveta, da se poleg poimenovanja nekaterih mestnih ulic po zaslužnih možeh počasti tudi spomin s postavitvijo spomenika znanemu krvniku koroških Slovencev, nacističnemu vojnemu zločincu SS - Standartenführerju Maier-Kaibitschu, ki ga je sodni senat v Celovcu 1. februarja 1947 zaradi vojnih zločinov in veleizdaje obsodil na dosmrtno ječo.

Preden spregovorimo o bistvu tega izzivalnega sklepa, ki ne razburja in žali le koroških Slovencev, ki jih je Maier-Kaibitsch zlasti med nacistično okupacijo krvavo zatiral, marveč tudi slehernega poštenega avstrijskega demokrata, moramo vedeti, da *šteje velikovški mestni svet 17 svetovalcev, od teh je 10 socialistov, 6 od ljudske stranke in enega svobodnjaka, torej imajo socialisti v njem absolutno večino.* Na tej seji, ki je bila 29. decembra 1970, je mestni svet na predlog socialističnega podžupana Wita sprejel načelen sklep, da se poimenujejo tri mestne ulice po zaslužnih možeh, in sicer ena po ameriškem podpolkovniku Shermanu Milesu. Le-ta je kot član ameriške študijske komisije prepotoval januarja 1919 slovenski del Koroške in podal pariški mirovni konferenci za koroške Slovence skrajno neugodno poročilo, ki je povzročilo nesrečni plebiscit. Drugo ulico naj bi imenovali po organizatorju in vodji največje nemškonacionalistične raznarodovalne organizacije koroškega «Heimatdiensta» dr. Hansu Steinacherju in tretjo po bivšem deželnem glavarju Ferdinandu Wedenigu za njegove zasluge pri ukinitvi dvojezičnih šol na Koroškem l. 1959. Maier-Kaibitschu pa postavili spomenik. (Kleine Zeitung 3. januarja 1971).

Da je velikovški mestni svet, ki ima socialistično večino, izmed vseh koroških občin smatral za potrebno s poimenovanjem mestnih ulic počastiti zasluge podpolkovnika Milesa, dr. Steinacherja in Wedeniga, se nam ne zdi čudno spričo nacistične miselnosti, ki je na velikovškem področju še posebno aktivna, zlasti če pomislimo na razstrelitev partizanskega spomenika pred leti. Čudimo pa se predlogu socialističnega podžupana Wita in soglasnemu sklepu mestnega sveta, da se v Velikovcu, torej na jezikovno mešanem ozemlju postavi spomenik SS-Standartenführerju Maier - Kaibitschu, ki ga je neodvisno sodišče koroške dežele obsodilo zaradi vojnih zločinov in veleizdaje na dosmrtno ječo.

Da bo tudi naša javnost seznanjena o zločinskem delovanju Maier - Kaibitscha na Koroškem, bomo navedli le glavne podatke iz obtožnice in sodbe. Kot Steinacherjev osebni prijatelj je postal poslovodja «Heimatdiensta» takoj ob ustanovitvi marca 1920, vodil organizacijo do «Anšlusa» 1938, nato pa jo vključil v NSPAD. Obtožnica mu je očitala, da je po nacistični okupaciji Koroške postal ob postavitvi prve nacistične koroške vlade 11. marca 1938 član te vlade in so se v njegovih rokah združili vsi narodnopolitični referati na Koroškem, predvsem vodstvo deželnega urada za narodnostna vprašanja in vodstvo deželnega urada za utrditev nemštva; koroški gauleiter vojni zločinec Reiner pa mu je kot svojemu pooblaščencu dal posebna pooblastila, s katerimi je izključil vsako pravno sredstvo proti Maier-Kaibitschevim odločitvam in mu s tem izročil koroške Slovence na življenje in smrt. Maier-Kaibitsch je bil tudi najtesnejši sodelavec šefa koroškega GESTAPA in je kriv vseh grozodejstev nad koroškimi Slovenci, zlasti tudi smrti 13 koroških rodoljubov, ki jih je dunajsko nacistično sodišče obsodilo na smrt z obglavljenjem. Dokazno gradivo ga je kot vodjo načrtnega izseljevanja bremenilo tudi za izselitev nad 300 koroških slovenskih družin, zaplembe njihovega imetja in političnega preganjanja nad 1100 koroških Slovencev s strahotnimi mučenji v gestapovskih zaporih.

Proces proti Maier-Kaibitschu se je začel v Celovcu 14. oktobra in je trajal do 31. oktobra 1947. Spaznan je bil za krivega, da je v času nacionalsocialistične strahovlade na Koroškem deloval kot SS-Standartenführer, da je v času nacionalsocialistične strahovlade na Koroškem v izrabljanju vrhovne oblasti vodilno sodeloval pri razlastitvah, izselitvah in preselitvah Avstrijcev slovenske narodnosti iz Koroške, pri čemer je bilo to dejanje opravljeno množično in je bilo večje število ljudi oškodovanih, kar vse je bilo izvedeno s posebnim političnim in nacionalsocialističnim sovraštvom; dalje, da je v času od 1. julija 1933 do 13. marca 1938 pripadal NSPAD, da je deloval za nacionalsocialistično gibanje, da je bil od NSPAD priznan kot star strankin pristaš, da je bil nato področni vodja NSPAD in je v zvezi s svojo dejavnostjo za NSPAD zagrešil kazniva dejanja ob izselitvah, preselitvah, izgonih in razlastitvah, ki zakonom človekoljubja grobo nasprotujejo. S tem je zagrešil vojna zločinstva, zločinstva izgonov iz domovine, zločinstvo veleizdaje in je bil zaradi tega obsojen na dosmrtno ječo. Maier - Kaibitsch pa je bil že po treh letih pomiloščen in je kmalu nato v Celovcu umrl.

Zanimivo je dejstvo, da so pred procesom zbirale dokazno gradivo o zločinskem delovanju obtoženca poleg KPA tudi nekatere krajevne organizacije iz Železne Kaple, Št. Jakoba v Rožu, Žitarevesi, Globasnice in od drugod, sedaj pa so hoteli prav socialisti v Velikovcu postaviti temu vojnemu zločincu spomenik...

To pa je preprečil socialistični deželni glavar Koroške Hans Sima, ki je, kakor poroča deželna tiskovna služba Koroške, stopil takoj, ko je zvedel za sklep velikovškega mestnega sveta, v stik z mandatarji velikovške mestne občine in opozoril na politično daljnosežnost take namere. Poudaril je, da se v smislu konsekventnega izvajanja pomirjevalne politike na Koroškem tak ukrep nikakor ne more odobravati; zato je pozval mandatarje mestne občine velikovške, da zavzamejo v tem vprašanju odgovornejše stališče v interesu koroške dežele.

Na ta poziv koroškega deželnega glavarja je velikovška mestna občina 8. januarja 1971 sklicala sejo mestnega sveta in soglasno sklenila:

«Velikovec časti zaslužne može. Zato je mestna občina na seji dne 29. decembra 1970 soglasno sklenila, da zaradi velikih zaslug za Koroško imenuje tri ceste po bivšem deželnem glavarju Wedenigu, dr. Hansu Steinacherju in podpolkovniku Shermanu Milesu. Po tem sklepu pa je bilo predloženih še v privatne strani nekaj pobud za nadaljnje poimenovanje mestnih cest. Medtem je mestni svet na seji ugotovil, da razen že omenjenih za počastitev v zvezi s plebiscitom predlaganih ne pride nihče več v poštev». (Kleine Zeitung od 9. januarja 1971).

Pri vsem tem pa je najbolj zanimivo to, da po omenjenem opozorilu deželnega glavarja ta pisana politična druščina velikovškega mestnega sveta v tem sklepu svojega «vzornika» Maier-Kaibitscha niti z besedo ni več omenila in ga tako sramežljivo zatajila.

Tako so morali vročekrvni velikovški mestni možje po odločnem posegu koroškega deželnega glavarja in na pritisk demokratičnih sil svoj sramotni protiljudski sklep umakniti. Prihranili bi si blamažo, zlasti člani socialistične večine, če bi si v dolgih letih po zlomu zločinskega hitlerizma privzgojili nekoliko več socialistične, demokratične in državljanske zavesti, tako pa so po nepotrebnem zbudili v deželi nemir in nevoljo.

F. Št.

(«TV-15»-glasilo ZZB NOV)

V kraju Arcumena ob jezeru Maggiore živi umetnik Cristoforo De Amicis, ki je vse svoje naselje «prepleskal» s svojimi umetninami, stenskimi slikami. Na gornji sliki vidimo zelo skromen dom, ki pa se lahko ponaša s kar štirimi freskami.

50 LET KOMUNISTIČNE PARTIJE ITALIJE

Pomembni datumi

V petdesetih letih od svoje ustanovitve je Komunistična partija Italije prehodila dolgo pot in doživela na njej hude dni in velike zmage, zabeležila velike uspehe in preživljala kritične dni, kot vsako gibanje, ki nosi na svojih plečih tolikšno odgovornost, kakršno nosi KPI. Ustavimo se pri nekaterih zgodovinskih datumih v tej petdesetletni zgodovini.

KPI se je «rodila» 21. januarja 1921. leta, ko so komunistični delegati na kongresu PSI v Livornu zapustili gledališče Goldoni in se zbrali v gledališču San Marco na svoj ustanovni kongres. Bilo je to v dobi, ko so se posledice prve svetovne vojne še močno čutile, ko je med italijanskimi množicami vrelo. Tudi v Socialistični stranki Italije so vladala velika trenja. PSI je bila tedaj vključena v Tretjo internacionalo, ki je bila tedaj pod močnim vplivom dogodkov v Rusiji, pod vplivom oktobrske revolucije. Zato je bilo razumljivo, da je Tretja internacionala pritiskala tudi na PSI v tem smislu, da bi se v njej ne uveljavila socialdemokratska praksa. 24. decembra 1920. leta je Antonio Gramsci, direktor glasila «Ordine nuovo», zapisal: «V Italiji... smo prišli do trenutka, da se ustanovi komunistična partija». Malo pred tem je Tretja internacionala zahtevala izključitev reformistov iz PSI, vendar brez uspeha.

V tem vzdušju je prišlo do 22. kongresa PSI, ki se je začel 15. januarja v Livornu. Gramsci je na kongresu prišel do prepričanja, da so zaman vsi napori za obnovo socialistične stranke v sami njeni notranjosti. Ko je v tem smislu napravil svoj zadnji poizkus in predložil kongresu resolucijo levega krila, je bila ta odklonjena, ker je njegova resolucija dobila 58.000 glasov, medtem ko je večinska resolucija dobila 98.000 glasov, desničarska ki so jo predložili Turati, Treves, Modigliani in Matteotti, pa je dobila 14.500 glasov. In tedaj sta Gramsci in Bordiga pozvala svoje pristaše, naj jima sledijo. Ob petju internacionale je kolona delegatov — komunistov odšla iz gledališča Carlo Goldoni v gledališče San Marco, kjer je bila ustanovljena KPI.

Istega leta v septembru je mlad profesor slovstva Palmiro Togliatti prevzel vodstvo uradnega glasila stranke «Il Comunista». Še prej je Togliatti sodeloval z Gramscijem pri publikaciji «Ordine nuovo».

Naslednje leto, 1922, je usodno leto ne samo za KPI, pač pa za vso Italijo. Fašizem se širi po vsej Italiji in zavzema vedno nove in nove položaje. Komunistična partija, ki je komaj nastala, se še ni mogla organizacijsko utrditi, italijanska levica nasploh — PSI in KPI — je sprta, razcepljena. Fašisti pa so v ofenzivi. V maju tega leta je Gramsci v Moskvi, kjer zastopa KPI na zasedanjih Tretje internacionale. Medtem se v Italiji pripravljajo veliki dogodki: v oktobru imamo že «pohod na Rim», v Turinu fašistične tolpe zasedajo uredništvo lista «Ordine nuovo», ki mora v ilegalo.

Nato imamo pomemben datum v zgodovini KPI — 12. februarja 1924. leta, ko izide prva številka lista «L'Unità». Je to novo glasilo KPI, naslov zanj je dal sam Gramsci. Leta prej je začela izhajati revija «Stato operaio», ki jo je vodil Togliatti. Toda vzdušje v Italiji je že takšno, da je izdajanje listov vedno težje in tudi «L'Unità» bo izhajala le dve leti, nakar bo morala v ilegalo v smislu fašističnega zakona o tisku od 21. decembra 1925. V leto 1924 spada tudi umor Matteottija in aventintiska doba italijanskega parlamenta. Vodstvo KPI uvideva, da v Italiji s parlamentarno borbo ne bo nič in da bo treba ubrati drugačno pot proti fašizmu.

Pet let po ustanovitvi KPI in sicer 29. januarja 1926 je bil tretji kongres KPI. Toda ne več v Italiji, pač pa v Lyonu v Franciji. Gramsci pa je aretiran in konfiniran.

In že smo v letu 1928, ko fašistični vijak vedno bolj pritiska in duši. 4. junija t.l. je bil znani proces proti «komunistični centrali», ko sodišče obsodi Gramscija, Terracinija, Scoccimarro in nekatere druge komunistične voditelje na 303 leta zapora. Istega leta imamo še drugi proces proti komunističnim voditeljem in sicer proti Li Causiju, Amarettiju, D'Onofriu in drugim. Tega leta pade pod fašističnim svincem tudi prvi italijanski komunist, obsojen na smrt. Je to Michele Della Maggiora, ki mu sodišče očita, da je umoril dva škvadrista.

Leta 1934 se fašizem «usmili» Gramscija. Ker je v zaporu hudo zbolel, ga pustijo na začasno svobodo, seveda pod stalnim nadzorstvom. Ustanovitelj italijanske komunistične partije preživi še tri leta. Tedaj neozdravljiva tuberkuloza ga umori v Rimu 27. aprila 1937. leta, tako da mu smrt zagrenijo še dogodki v Španiji, ko je ob nacistični in fašistični pomoči general Franco sprožil državljansko vojno, ki je dejansko nekakšen uvod v drugo svetovno vojno.

Togliatti je v tem času živel nekaj časa v Parizu, nato v Moskvi, kjer so ga imenovali za drugega sekretarja Kominterne. Kominterna ga je v juniju 1937 poslala kot Ercola Ercolija v Španijo v pomoč španski KP. Da se je veliko italijanskih komunistov udeležilo borb proti Francu na strani španske republikanske vojske in v okviru mednarodnih brigad, je znano. Med vodilnimi ljudmi mednarodnih vojaških enot v Španiji zavzema pomembno mesto tudi sedanji generalni sekretar KPI Luigi Longo.

Prvega septembra 1939 Hitler napade Poljsko. To je datum formalnega začetka druge svetovne vojne, pa čeprav so bili tudi nekateri prejšnji dogodki že del lega, kar lahko smatramo za drugo svetovno vojno kot na primer zasedba Avstrije in Češkoslovaške. Komunisti, tudi italijanski, ki jih je «zbližanje» med Berlinom in Moskvo zmedlo, so se kmalu znašli in mnogi italijanski komunisti, ki so živeli v begunstvu v Franciji ali drugod, so stopili v odporniško gibanje v teh deželah in se borili proti nacističnim okupacijskim enotam. Največ teh se je borilo med francoskimi partizani.

In tako smo prišli do 8. septembra 1943, ko italijanska KP prevzame odločilno vlogo v italijanskem odporniškem gibanju. Sedanji generalni sekretar partije Luigi Longo je pomočnik poveljnika vseh vojaških enot CLNAI.

Nadaljnji pomembnejši dogodek v zgodovini KPI je Togliattijeva vrnitev iz Sovjetske zveze v Italijo. Togliatti se je vrnil 27. marca 1944. KPI pristane na sodelovanje z Badogliovo vlado in ostane v vladi vse do 1947. leta in sicer v Badogliovi, Bonomijevi v Parrijevi in De Gasperijevi vladi.

Leta 1948 je pomembno zaradi dveh dogodkov: zaradi resolucije Informbiroja in zaradi atentata na Togliattija 14. julija 1948. Prve

(Nadaljevanje na 6. strani)

MNENJE STROKOVNJAKOV

Tuberkuloza ni več socialno zlo vendar še ni docela premagana

Od Forlaninijevega pnevmotoraksa do sodobne kirurgije

V zadnjih desetletjih je število obolelih za tuberkulozo izredno padlo. Zato se o tej bolezni danes vse manj govori. Vendar obstajajo tehtni razlogi, zaradi katerih ne moremo odvrniti pozornosti od tega obolenja. Na področju zdravljenja jetike namreč nismo dosegli takih uspehov kot pri nekaterih drugih infekcijskih boleznih. n.pr. pri davici in otroški paralizi, ki ju danes v razvitem svetu skoro ne poznamo več. To pa zato, ker ni do danes uspelo nikomur izdelati cepiva, ki bi cepljenim zagotovilo imunost. Cepivo proti tuberkulozi sicer obstaja in ima tudi velik pomen, vendar pa ne zagotavlja popolne imunosti. Pri tej zadevi se bomo še ustavili in sicer pri najvažnejšem delu tega sestavka, kjer bo govor o preventivi.

Naj v skopih obrisih orišemo čudovito razvojno pot zdravljenja jetike. Pred Forlaninijevo uvedbo pnevmotoraksa ni imel zdravnik v rokah skoraj ničesar. Bolnike so spravili v sanatorije, kjer so nanje zdravilno učinkovali zdrava klima, hrana in počitek. Zdravila, s katerimi smo takrat razpolagali, so delovala le kot splošna krepila za organizem, nobeno pa ni bilo učinkovito proti bacilu, ki tuberkulozo povzroča. Pod imenom pnevmotoraks razumemo «vbrizganje» zraka med oba lista porebrne mrene (plevre). Zrak je stisnil pljuča. To je omogočilo razen mirovanja prizadega pljučnega krila tudi zmanjšanje premera kavern, ki so se zato lažje zarasle. Pnevmotoraks je mnogim rešil življenje, saj so ga skozi daljšo dobo zelo uporabljali. Puščal pa je tudi neprijetne posledice, predvsem plevralne zarastline, ki zmanjšujejo dihalno sposobnost. Vendar pa je bil kljub vsemu izredno dobrodošla novost, saj je prišel prav v času skoraj absolutne terapevtske praznine.

Odkritje streptomicina, ki deluje specifično na povzročitelja bolezni, je pomenilo velik korak naprej. Edini pogostni stranski pojav je zmanjšanje sluha ali šumenje v ušesih, toda le pri uporabi visokih doz.

Paraaminosalicilna kislina je vsem bivšim bolnikom dobro znani PAS, ki so ga morali požirati v velikih količinah, da jih je želodec kar pekel. Uspešen je namreč pri dozi 12 gramov dnevno. Ker so tablete polgramske, je to pomenilo 24 tablet na dan, kar bi bilo zaleglo že za dobro južino. V novejšem času ga dajemo v intravenoznih infuzijah. S tem preskočimo prebavila in tako povečano toleranco.

Druga velika zmaga sodobne medicine v zdravljenju tuberkuloze je uvedba hidrazida izonikotinske kisline. Gre za zdravilo, ki je imelo ob uvedbi v prakso zdadeč največjo učinkovitost proti Kochovemu bacilu. Dovolj je, da bolnik zaužije 300 miligramov aktivne snovi dnevno. Ker deluje zdravilo s polno močjo skozi usta, ga ni treba dajati v injekcijah. Bolniki ga zelo dobro prenašajo in nevšečni stranski pojavi so redki in blagi.

Tudi cikloserin je pokazal veliko moč, vendar ga pa obilneje uporabljamo le zadnja leta, ker je v prvotni obliki mnogokrat povzročal neprijetne živčne motnje. Sedaj je pa na tržišču v drugi obliki in bolniki ga mnogo lažje prenašajo.

Zadnja velika pridobitev je etambutol, ki se tudi uspešno absorbira skozi prebavila in ne daje mnogo stranskih pojavov. Uporabljamo ga šele nekaj let in je dobrodošel predvsem v tistih primerih, ko je Kochov bacil postal rezistenten na ostala zdravila.

Obstaja še vrsta drugih zdravil, ki jih pa manj uporabljamo, ker so ali premalo učinkovita ali pa preveč toksična. V to skupino lahko štejemo antibiotika kanamicin in viomicin.

Vzporedno z internističnim zdravljenjem se je razvijalo tudi kirurško zdravljenje tuberkuloze. Vendar na pokličemo kirurgijo na pomoč šele takrat, ko smo se prepričali, da zdravila niso zalegla. Še naprej veljajo tudi stara pravila, da so primerna klima, hrana in počitek koristni. Edino o hrani smo nekoliko spremenili mnenje. Nekoč je vladala miselnost, da se mora bolnik naravnost gatiti s hrano. Danes pravimo, da mora sicer dobiti količinsko in kakovostno primerno hrano, ni pa potrebno, da si hrano na vse pretege sili. Do tega prepričanja nas je privedla ugotovitev, da sestavljajo danes že več kot polovico bolnikov ljudje, ki so dovolj ali celo preveč rejeni. Kdor si danes predstavlja sanatorije kot kraje, kjer se sprehajajo bledolični suhci, se moti. Mnogo je celo takih, da si le stežka sami zavežejo čevelj. To je z druge strani zdravniku v opozorilo, da ne sme tudi pri rejenem bolniku izključiti tuberkuloze. Spominjam se ameriškega učbenika interne medicine, ki je pri poglavju o jetiki imel sliko izredno debele ženske s tem besedilom: tudi ta ženska ima tuberkulozo.

Druga važna sprememba zadnjih let je mnogo višja starost obolelih. Sanatoriji so danes polni starejših ljudi, čeprav so še pred kratkim prevladovali mlajši ljudje, da, celo otroci.

In še ena, a manj razveseljiva značilnost, ki je prišla do izraza zadnja leta. Imamo namreč večje število bolnikov, ki bodisi zaradi prepozno začetega zdravljenja, bodisi zaradi nediscipline ali pa naravne neodpornosti sicer ne umrejo, kot se je nekoč dogajalo, pa tudi ne ozdravijo. Postanejo kronični bolniki, ki se leta in leta vlačijo po sanatorijih, se nekoliko pozdravijo, nato se začasno vrnejo domov. Mnogokrat tudi samovoljno in proti zdravnikovemu mnenju zapuščajo sanatorije. Ko se jim bolezen doma poslabša, se pa ponovno vrnejo. To so bolniki, katerih mikrobakterije so odporne proti vsem doslej znanim zdravilom. Včasih jim ne moremo pomagati niti kirurško. Medicinska znanost jih je sicer rešila smrti, kajti taki bolniki bi še pred leti umrli, ni pa sposobna, vrniti jih v polno življenje. Večkrat je sicer dobršen del krivde na njih samih, ker so mnogi med njimi strastni kadilci in alkoholiki. V mnogih primerih so tudi brez stalnega bivališča. Vse to pa so idealni pogoji za razvoj bolezni. Obenem so ti bolniki stalen vir novih okužb in eden od razlogov, da tuberkuloza pri nas še ni povsem zatrta.

O simptomatiki tuberkuloze le zelo na kratko, ker je veliki večini znana. Bolnik ima kašelj in vročino. Čuti se ošibelega in nima teka. Bolečine v prsih so redke, a možne. Krvav izpljunek je pogost le pri hujših primerih. Ob sumu na tuberkulozo se vsakdo, razen na svojega stalnega zdravnika, lahko obrne tudi na področni protituberkulozni dispanzer, kjer ga bodo pregledali in če bodo to smatrali za potrebno, tudi rentgenografirali.

Že skoro kot fraza zveni stavek, da je bolje bolezen preprečiti kot zdraviti. Vendar moramo prav pri tuberkulozi preventivno močno poudariti. Ne le zato, ker je bolezen možno preprečiti, temveč tudi zato, ker je takrat, ko se je bolezen že vsidrala v organizem, zdravljenje dolgotrajno. Najboljše cepivo je BCG, kar je kratica bacillus Calmette-Guerin. Od tod tudi beseda besežiranje. Gre za injiciranje neškodljive vrste bakterij, ki so podobne pravim tuberkuloznim bakterijam. Protitelesa, ki jih organizem ustvari proti tem neškodljivim mikroorganizmom, uspešno delujejo tudi proti povzročitelju tuberkuloze. Organizem je tako zaščiten. V mnogih državah je cepljenje z BCG obvezno in ga izvajajo že na novorojenčkih v porodnišnicah.

Vedeti pa moramo, da so mnogi odrasli že prišli v stik s pravim mikrobakterijem tuberkuloze, ne da bi zboleli. To dokažemo s tuberkulinsko reakcijo, ki je pri njih pozitivna. Ti ljudje so v enakem imunološkem položaju kot tisti, ki so bili besežirani. To se pravi, da so pred boleznijo v precejšnji meri zaščiteni, če zbolijo, je pa to lahka oblika bolezni. Obvezno cepljenje ob rojstvu bi bil velik korak naprej.

Veliko važnost pri preprečevanju bolezni ima tudi splošno blagostanje prebivalstva. Človek z dobro prehrano in zdravim stanovanjem in ki ima delo v zdravem okolju, mnogo redkeje zboli od podhranjenih in tistih, ki stanujejo v temnih, vlažnih in prenatrpanih stanovanjih. Če je delovno mesto izpostavljeno vremenskim neprilikam in delo težko, je verjetnost obolenja večja. Važna je tudi kontrola ozdravelih, posebno pa še kroničnih bolnikov, ki začasno živijo izven bolnišnice.

Z nadaljnjim dvigom življenj-

Dr. Živko Lupinc

(Nadaljevanje na 6. strani)

Od Galilejevega teleskopa do astrofizike našega časa

V Sovjetski zvezi gradijo na Kavkazu v kraju Zelenčuskaja največji observatorij na svetu. Teleskopsko zrcalo bo merilo 6 metrov v premeru. Teleskop je najstarejši pripomoček moderne astronomije. Okoli leta 1590 so prvo napravo take vrste zgradili v Italiji. Galileo Galilei jo je predelal in dopolnil za opazovanje zvezd leta 1609. Tedanji teleskopi so bili sestavljeni iz leče, ki je bila pritrjena na koncu cevi ali palice, tako da se je moral astronom toliko časa premikati, dokler ni dobil izostrene podobe tistega dela neba, ki ga je želel opazovati.

Moderni teleskopi so v splošnem dveh vrst: optični sistem enih je zgrajen na podlagi leč, drugi pa so zgrajeni na osnovi zrcal. Poleg tega imajo vgrajene tudi posebne naprave — ene fotografirajo nebo (so nekakšni ogromni fotografski aparati), druge pa lomijo svetlobo zvezd po barvah, ki jo sestavljajo (to so spektroskopi).

V ZDA je približno 2 tisoč velikih teleskopov, v Sovjetski zvezi pa je takih teleskopov približno 200. Največji teleskop, ki so ga doslej zgradili, je Mount Palomar. Začel je delovati leta 1948, premer zrcala znaša 5 metrov, samo zrcalo pa tehta 42 ton in se je po vlitju hladilo eno leto. V Zelenčuskaji na Kavkazu pa gradijo, kot smo dejali, teleskop, katerega zrcalo bo merilo v premero meter več kot na Mount Palomarju in bodo lahko z njim opazovali plamen sveče na razdalji 25 tisoč kilometrov.

V začetku tridesetih let je znanstvenik iz «Bell Telephone Laboratories» odkril, da zvezde ne oddajajo le svetlobo, ki je vidna, pač pa tudi radijske valove. Leta 1937 pa je neki inženir iz Chicaga zgradil prvi radioteleskop na svetu.

Toda nagel razvoj radioastronomije se je pokazal šele po drugi svetovni vojni, ko so astronomi z univerze Harvard leta 1951 odkrili v medzvezdnem prostoru ogromne oblake nevtralnega vodika, ki ga s teleskopi ni mogoče videti. Od tedaj so se različna odkritja vrstila drugo za drugim.

Osnovni element radioteleskopa je antena, ki je lahko zgrajena v obliki parabolične ploskve, v obliki valja ali v obliki premočrtnih manjših anten. Tresljaje, ki prihajajo iz vesolja, morajo v observatoriju najprej amplificirati, nato pa jih zabeležijo na papirnat trak.

Na svetu je nekaj stotin takih radioteleskopov (v ZDA jih je 200). Najbolj pomembni radioteleskopi so v Jodrell Benku in v Cambridgu v Veliki Britaniji, v Medicini pri Bologni v Italiji, v Green Banku v ZDA, v Arecibu na Portoriku, v Serpukhovu v SZ in v Parkesu v Avstraliji. Oktobra lani pa je začel delovati v Effelsbergu pri Bonnu največji gibljiv paraboloidni radioteleskop na svetu. Antena meri v premeru 100 metrov, sestavlja jo 2 tisoč aluminijastih ploščic, ki jih usmerjajo elektronski možgani in se lahko zavrti okoli svoje osi za 360 stopinj.

Toda astrofiziki nedvomno pričakujejo največ uspeha od satelitov in raket. Z njimi je namreč mogoče beležiti vidno žarčenje in radijsko valovanje tudi na področju, ki ga teleskopi ne morejo doseči. Poleg tega lahko rakete in sateliti beležijo vse ostalo elektromagnetsko žarčenje, ki seva iz vesolja in ne doseže Zemlje, ker ga vsrka atmosfera.

Doslej je NASA izstrelila 25 astronomskih satelitov, od katerih 7 za proučevanje sončnega sistema, pet za proučevanje zvezd, 12 za beleženje žarčenja X-žarkov in eno orbitalno oporišče z optičnim teleskopom. Poleg tega so Američani izstrelili pet sond na Venero in tri na Mars. Esro (evropska organizacija za vesoljske raziskave) je izstrelila na krožno pot okoli Zemlje 4 znanstvene satelite. Prav tako je izstrelila številne satelite in sonde na Venero tudi Sovjetska zveza.

Astrofizika pa je mlada veda. Obetajo se ji še velika odkritja.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Koristni stiki vam bodo izboljšali gmotni položaj. V vaših odnosih z ljubljeno osebo pa ne bo vse najlepše.

BIK (od 21.4. do 20.5.) S svojo pronicljivostjo boste zadeli v črno. Novosti v vaših novih ljubezenskih podvigih.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Načrt, ki se je že dolgo zavlekel, boste spravili pod streho. Pazite, da v družini ne bo gospodar le eden.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Če se ukvarjate s trgovino, dan ni za vas primeren. Ne vključujte v svojo ožjo družbo komaj znane ljudi.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Neka pogajanja se bodo zavlekla, vendar bo šlo vse prav. Ne bo pa tako gladko v nekih novih stikih čustvenega značaja.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Drznost bi mogla biti koristna, lahko pa vas privede v slepo ulico. Ne spravljajte v težave osebo, ki jo imate radi.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Preveč ste zaverovani vase in to bo škodovalo vašim poslom. S svojo bistrostjo se boste otresli ljubosumnosti.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Preden se lotite resnejše naloge, se nanjo temeljito pripravite. Potrebno bo globlje razpravljanje o nekem družinskem vprašanju.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Svoje načrte boste morali nekoliko spremeniti, kajti sicer ne pridete do konca. Preveč zaupate neki osebi.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) V poslovnih zadevah boste morali iskati pomoč, ker bo sicer šlo kaj narobe. Majhen spor z ljubljeno osebo.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Odlične ideje, ki pa jih bo treba šele uveljaviti. V družinskem življenju nenavadno prijetno vzdušje.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Majhne, toda nevarne neprijetnosti v poslovnem življenju. V čustvenih zadevah pa velika zadoščenja.

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 23. JANUARJA 1971

TRST A

7.15, 8.15, 11.30, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slov. pesmi; 11.50 Veseli motivi; 12.10 Ljudska verovanja in vraže; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba z vsega sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 Operetni odlomki; 16.30 Radijska igra; 16.50 Znani pevci; 17.20 Za mlade poslušalce; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Nepozabne melodije; 19.10 Družinski obzornik; 19.30 Zborovsko petje; 19.50 Jazz; 20.00 Šport; 20.50 Radijska igra; 21.30 Vabilo na ples; 22.30 Zabavna glasba.

TRST

12.10 Plošče; 14.45 Tretja stran; 15.25 Koncert; 16.30 Zborovsko petje.

KOPER

6.30, 7.00, 10.00, 12.30, 14.00, 14.30, 16.00, 17.00, 19.15, 22.30 Poročila; 7.10 Jutranja glasba; 8.00 Popevke; 9.30 «20.000 lir za vas spored»; 10.05 Juke box; 10.45 Plošče Rifi; 11.30 Današnji pevci; 11.45 Podobe in glasba; 12.00 in 12.45 Glasba po željah; 14.05 Filmi danes; 14.15 Lahka glasba; 15.30 Juke box; 16.20 Zapojmo in zaigrajmo; 16.45 Primorska in njeni ljudje; 17.10 Vaši pevci, vaše melodije; 17.30 Glasba za godala; 18.00 Izbrali ste; 19.30 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

8.00, 12.00, 13.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje pesmi; 9.15 Vi in jaz; 12.20 Melodrama; 12.10 Plošče; 13.15 Preizkušajo se diletanti; 14.09 Franca Valeri; 15.30 Znanstvena oddaja; 16.00 Oddaja za bolnike; 17.10 Veliki variete; 19.30 Filmska glasba; 20.20 Jazz; 21.05 Radijska igra; 22.10 Sodobni ital. skladatelji.

II. PROGRAM

8.30, 13.30, 17.30, 19.30 Poročila; 8.40 Spored za odrasle; 9.35 Strnjena komedija; 10.07 Popevke; 10.35 Spored z Ginom Bramierijem; 11.35 Kolesa in motorji; 11.50 Zborovsko petje; 12.35 Alto gradimento; 14.00 Zakaj in kako; 15.00 Plošče; 16.05 Popoldanska oddaja; 17.35 Izžrebanje loterije; 18.14 Lahka glasba; 19.02 Spored z Ginom Cervijem; 20.10 G. Verdi: «Trubadur».

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 11.15 Nabožna glasba; 12.20 Ital. inštrumentalna glasba; 13.00 Medigra; 14.00 Klavirske skladbe; 14.40 Simf. koncert; 16.10 Sodobna ital. glasba; 17.40 Glasba izven sporeda; 18.45 Gledališke aktualnosti; 19.15 Večerni koncert; 21.30 Simf. koncert; 22.40 Radijska priredba.

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert za začetek; 9.45 Sodobna ital. glasba; 10.20 Vzporedna glasba; 11.00 Medigra; 12.30 Simf. skladbe; 15.30 Lahka glasba — stereo.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 17.00, 19.30 Poročila; 7.45 Informativna oddaja; 8.10 Glasbena matineja; 9.35 Vesela godala; 10.15 Pri vas doma; 12.10 Baročni intermezzo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Tenorist Miro Brajnik; 13.30 Priporočajo vam..; 14.10 Glasbena pravljica; 14.30 Z ansambli domačih napevov; 15.30 Glasbeni intermezzo; 15.40 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov; 16.40 Dobimo se ob isti uri; 17.10 Gremo v kino; 17.50 Ansambel Francija Puharja; 18.15 Simfonični plesi; 18.45 S knjižnega trga; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Ansambel Rudija Bardorferja; 20.00 Spoznavajmo svet in domovino; 21.15 Parada zabavne glasbe; 22.20 Oddaja za naše izseljence; 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

ITAL. TELEVIZIJA

12.30 Kulturna oddaja; 13.00 Komike; 13.30 Dnevnik; 14.00 Svetovno prvenstvo v bobu; 17.00 Oddaja za najmlajše; 17.30 Dnevnik; 17.35 Izžrebanje loterije; 17.45 Spored za otroke; 18.40 Kulturna oddaja; 19.10 Sedem dni v parlamentu; 19.55 Nabožna oddaja; 19.50 Športni dnevnik in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 «Speciale per noi»; 22.15 A-Z — dogodek zakaj in kako; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

18.45 Odprta šola; 21.00 Dnevnik; 21.15 Tisoč in en večer; 22.30 «I racconti del maresciallo»; 23.35 Sedem dni v parlamentu.

JUG. TELEVIZIJA

20.00, 00.05 Poročila; 12.55 Kitzbühel: Smuk za moške; 16.40 Obzornik; 16.55 Po domače; 17.20 «Ivanhoe» — ser. film; 17.45 in 18.40 Državno prvenstvo v košarki; 19.20 S kamero po svetu; 20.35 Glasbena križanka — I. oddaja; 21.40 «Tom Jones» — angl. film; 23.45 TV kažipot.

DOMAČI ŠPORT

DANES

Sobota, 23. januarja 1971

ODBOJKA

MOŠKA B LIGA
21.15 v Trstu, Ul. Zandonai
Libertas TS — Bor

* * *

ŽENSKA B LIGA
21.15 v Trstu, stadion «1. maj»
Zarja — Sokol

* * *

MOŠKA C LIGA
21.15 v Schiu
Concordia — Kras

* * *

MOŠKA D LIGA
20.30 v Gorici, Galilei
Olympia — Libertas Turjak

NOGOMET

POKAL PACCO
15.15 v Trstu, Sv. Sergij
S. Sergio A — Breg

KOŠARKA

PRVENSTVO DEČKOV
15.00 v Trstu, Ul. Caravaggio
Bor — Servolana

* * *

JUTRI

Nedelja, 24. januarja 1971

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA
14.30 v S. Cancianu
San Canciano — Primorje A

* * *

3. AMATERSKA LIGA
14.30 v Trstu, Ul. Flavia
Rojanese — Zarja

* * *

14.30 v Bazovici
Breg — COOP

* * *

11.00 na Proseku
Olimpija — Viani

* * *

12.30 v Trstu, Sv. Alojzij
Bar Veneto — Primorje B

* * *

MLADINSKO PRVENSTVO
10.30 v Padričah
Gaja — Edera

* * *

POKAL PACCO
15.15 v Trstu, Sv. Sergij
Breg — S. Sergio A

* * *

PRIJATELJSKI NOGOMET
14.30 v Novi Gorici
Nova Gorica — Sovodnje

KOŠARKA

MOŠKA D LIGA
17.30 v Trstu, Ul. della Valle
Bor — Friulana

* * *

MLAJŠI MLADINCI
11.00 v Gradežu
Grado — Bor

* * *

NARAŠČAJNIKI
11.30 v Trstu, Ul. della Valle
Bor — Polet

* * *

NARAŠČAJNICE
08.00 v Trstu
Ricreatori — Polet

* * *

MINIBASKET
09.00 v Trstu, telovadnica CIFAP
Servolana — Bor

ODBOJKA

ŽENSKA B LIGA
10.30 v Trstu, stadion «1. maj»
Bor — Dop. Marzotto

* * *

15.00 v Noventi Vicentini
Primavera Marzotto — Breg

* * *

MOŠKA D LIGA
15.00 v Trstu, stadion «1. maj»
Breg — CRDA

NAMIZNI TENIS

MOŠKA C LIGA
10.00 v Vidmu
CSI — Sokol

* * *

10.00 v Gorici
Dom — Julia

TOTIP

1. — prvi	1	1
2. — drugi	X	2
2. — prvi	2	
3. — drugi	1	
3. — prvi	1	
4. — drugi	X	
4. — prvi	1	2
5. — drugi	2	1
5. — prvi	1	1
6. — drugi	X	2
6. — prvi	1	1
drugi	2	X

ODBOJKA — V MOŠKIH IN ŽENSKIH LIGAH

Naše šesterke v bitki za točke po porazih iz prejšnje nedelje

MOŠKA B LIGA

Drevi bo odbojkarska šesterka Bora zopet stopila na igrišče. V tretjem povratnem kolu se bo spoprijela s tržaškim Libertasom. Prejšnjo soboto so borovci morali položiti v Reggio Emiliji orožje pred močnimi domačini, v današnjem srečanju pa so naši igralci favoriti. Morali pa bodo seveda zaigrati kolikor toliko učinkovito, saj so že v prvi tekmi z Libertasom imeli velike težave in so zgubili prvi set v tem prvenstvu. Današnji nasprotnik «plavih» predstavlja že po tradiciji trd oreh, letos pa bo važen še en faktor. Libertas se namreč nahaja v zelo nevarnih vodah in so mu točke nujno potrebne. Posebno na domačih tleh bi moral osvojiti vse tekme, saj zanj v nasprotnem primeru ni rešitve.

Nocojšnje srečanje bo torej nedvomno zelo napeto in zanimivo, saj morajo tudi borovci na vsak način zmagati, kajti v nasprotnem primeru bi utegnili zgubiti še drugo mesto na lestvici, katerega pa brez vsakega dvoma zaslužijo in predstavlja lepo nagrado za odličen prvi del prvenstva. Zvečer bomo tudi dokončno videli ali je bil poraz v prejšnjem kolu le nesrečna epizoda, ali pa je naznanil krizo v katero bi borovci utegnili zaiti.

Srečanje bodo odigrali drevi ob 21.15 v telovadnici v Ulici Zandonai.

MIG

MOŠKA C LIGA

Moška ekipa Krasa bo danes v predzadnjem kolu prvega dela prvenstva C lige opravila svoje četrto gostovanje. V Schiu se bo pomeril s Concordio. Za obe ekipi je tekma zelo pomembna, saj se borita za četrto mesto lestvice, t.j. za obstanek v ligi.

Kras ima dobre možnosti za zmago, saj sodi Concordia med najšibkejše ekipe te skupine. Lani je bila sedma in je za las ušla nazadovanju. Seveda pa je vsak nastop na tujih tleh neznanka, kajti od dolge vožnje utrujena ekipa le redko pokaže svojo pravo vrednost. Kras bo moral zato drevi napeti res vse svoje sile, saj bi se v nasprotnem primeru lahko znašel v nevarnih vodah. Upajmo le, da ekipa ne bo imela take smole, kot prejšnjo soboto, ko ni mogla odigrati srečanja s Trevisom. Sodnik je sicer zagotovil, da bodo tekmo ponovili, kajti krivdo za spolzko igrišče je treba naprtiti deželni odbojkarski zvezi. Ta je namreč dovolila, da so začeli igrati predtekmo šele ob 20. uri (zaradi zamude sodnika se je začela celo ob 20.30). Ob koncu tekme Breg - Olympia (22:15!) je bilo igrišče že neuporabno, gostje so bili upravičeno utrujeni že od samega čakanja, Krasu pa ni uspelo osušiti igrišča niti s pomočjo ventilatorja. Vodstvo Krasa upa, da bo federacija vzela to na znanje in ne bo izrekla nobenega disciplinskega ukrepa.

Drevišnja tekma Concordia - Kras bo v Schiu ob 21.15.

- bs -

MOŠKA D LIGA

V tretjem kolu moške odbojkarske lige se bo domača ekipa Brega spoprijela s predstavnikom tržaških ladjedelnic.

Ekipa CRDA razpolaga z odličnimi elementi, ki že dalj časa igrajo odbojko in so si nabrali mnogo izkušenj v C ligi od koder so pa lani izpadli. Zato upravičeno sodijo letos skupaj s CSI za glavne kandidate za napredovanje v višjo ligo. Ekipa pa ima veliko hibo: igralci igrajo vsak zase in ne preveč požrtvovalno, kar seveda hudo prizadene homogenost šesterke. Temu moramo v glavnem pripisati negotove nastope na predprvenstvenem turnirju ter sedaj v tekmah proti Torriani in zlasti proti Kennedyju, ki so ga le s skrajno muko premagali s 3:2.

Ekipa Brega pa je v zadnji tekmi zapravila dve dragoceni točki povsem po nepotrebnem. Temu neuspehu je v veliki meri botrovalo tudi zelo splozko igrišče, ki je v zadnjih dveh setih zelo oškodoval Bregov napad. Razen tega pa je velika naivnost igralcev v ključnih akcijah zbrisala vse težko delo ekipe. Vendar moramo poudariti, da je Breg tokrat res dobro zaigral, zlasti zelo dinamično. To pa je razveseljivo dejstvo, ker pomeni, da je ekipa končno le dobila svoj ritem. Napad, ki so ga Brežani predstavili, je bil zelo prodoren in uspešen. Manj pa sta zadovoljila obramba in blok.

Kakšne možnosti ima ekipa za prihodnje srečanje? Najprej moremo povedati, da sta se na spolzkem igrišču poškodovala Grgič, ki je dobil udarec na nogi, in Skrinjar, ki se je udaril pri padcu na hrbet. Upajmo pa, da bosta oba že v polni formi za tekmo. Kljub temu mislimo, da Breg ne bo igral podrejene vloge. Če bo znal zaigrati tako prodorno v napadu kot v zadnji tekmi in bo pri tem tudi nekoliko bolj pazil na obrambo, bi moral odigrati zopet zelo lepo tekmo in uspešno kljubovati nasprotnikom. Po našem mnenju pa je pozitiven rezultat izključen, ker je razlika med obema ekipama za sedaj še prevelika. Tekmo bodo odigrali na stadionu «1. maj» v nedeljo, 24. t.m., ob 15. uri.

S. R.

ŽENSKA B LIGA

V nedeljo bo na sporedu tretje kolo ženskega odbojkarskega prvenstva B lige. Bor se bo na domačem igrišču spoprijel z ekipo Dop. Marzotto iz Valdagna.

V dveh kolih so borovke zabeležile eno zmago in en poraz. Osvojile so svojo prvo tekmo, v nedeljo pa so zgubile proti Bregu. Za ta poraz se bodo skušale oddolžiti že jutri. Toda naloga naših deklet ne bo lahka. Dop. Marzotto je namreč ekipa, ki do sedaj še ni bila poražena. Borovke bodo zato imele za osvojitev dveh točk težko delo. Žal naša ekipa ta teden zaradi bolezni nekaterih igralk ni mogla redno trenirati. Vendar pa upamo, da bodo dala dekleta vse od sebe za osvojitev dveh dragocenih točk.

Tekma bo na sporedu na stadionu «Prvi maj» ob 10.30.

INKA

Totocalcio

NATEČAJ št. 22

Fiorentina - Juventus	1	X
Foggia - Varese	1	
Lazio - Inter	X	2
Milan - Roma	1	
Napoli - Catania	1	
Sampdoria - Lanerossi	1	
Torino - Bologna	1	X
Verona - Cagliari	X	
Perugia - Atalanta	X	
Reggina - Como	1	
Taranto - Palermo	X	1
Padova - Udinese	1	
Rimini - Genoa	2	X

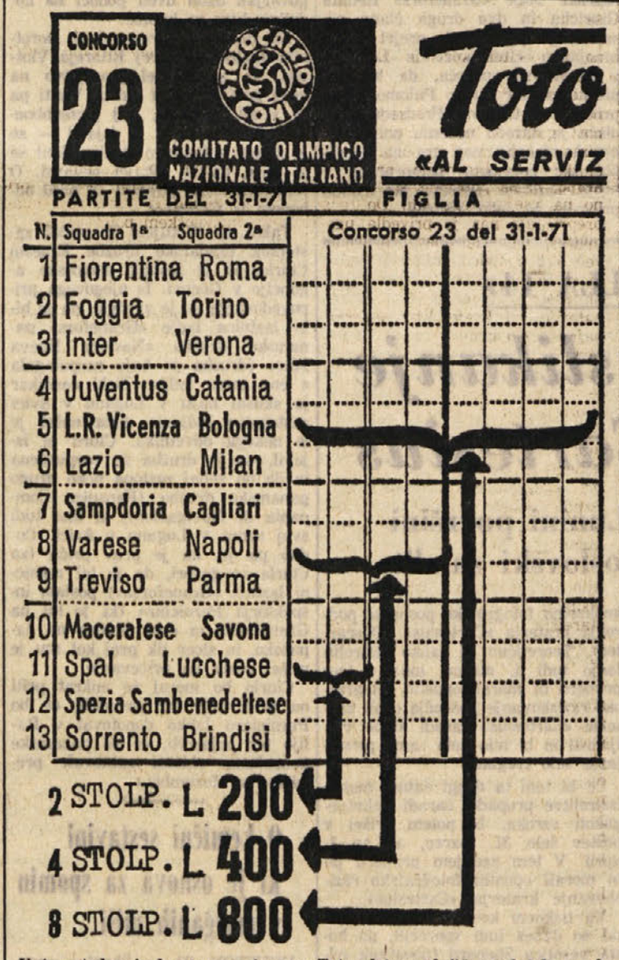

V tem tednu bodo stavne obrazce Totocalcia zadnjič prodajali po dosedanjih cenah. S prihodnjim tednom bo treba za to priljubljeno nogometno stavo plačati take cene, kot jih vidimo zgoraj

Nataša Urbančičeva 60,18 v metu kopja

MELBOURNE, 22. — Nataša Urbančičeva je postavila nov fantastičen državni rekord v metu kopja z značko 60,18 m. To je za cele 3,13 m boljše od dosedanjega rekorda, ki je prav tako pripadal njej in je obenem 8. rezultat vseh časov. Urbančičeva je na istem tekmovanju vrgla orodje celo na črto 65 metrov, na žalost pa je bil vmes tudi prestop, tako da met ni bil veljaven. Svetovni rekord pripada za sedaj Sovjetinji Gorčakovi s 62,40 m.

OBVESTILO

ŠK Kras poziva izletnike, ki bodo sledili odbojkarski ekipi tega društva v Schio, da bo odhod avtobusa danes ob 15. uri iz Zgonika, skozi Salež pa bo vozil ob 15.15. Izletniki naj bodo točni.

Sovodenjci jutri proti Novi Gorici

Ker v 3. amaterski ligi še vedno ni prvenstvenih tekem, bodo Sovodenjci odigrali jutri prijateljsko srečanje z Novo Gorico. Sovodenjci seveda Novogoričanom ne bodo kos, toda to bo zanje izredno koristen trening pa tudi dobra šola. Sovodnje bodo nastopile s svojim standardnim moštvom.

Vsi igralci sovodenjske enajsterice naj se zbero ob 13. uri pred gostilno Francet, od koder bodo skupno odšli v Novo Gorico. Igralci naj ne pozabijo na potne liste, oziroma dovolilnice.

D.

KOŠARKA — VSA SLOVENSKA MOŠTVA JUTRI NA IGRIŠČU

Bo Borova ekipa prva tudi po srečanju s Friulano?

Na sporedu bo tudi naraščajniški derbi med Tržačani in Openci - Mlajši mladinci v borbi za vstop v finale

Po nedeljskem neuspešnem kolu bodo jutri ponovno zaposlena vsa naša košarkarska moštva, ki bodo odigrala prav tako težka in važna srečanja kot prejšnjo nedeljo.

D LIGA

Seveda bo najzanimivejša tekma Borovih članov, ki se bodo jutri ob 17.30 v telovadnici Ulice della Valle spoprijeli z videmskimi košarkarji Friulane Nastro Azzurro. Bor je prvi na lestvici, Friulana druga. Ekipi imata po 12 točk, loči pa ju ena sama točka v količniku v korist naših košarkarjev.

Tekma bo torej izredne važnosti za «plave», ki bi se v primeru zmage trenutno otresli enega najnevarnejših tekmecev za prvo mesto. Naloga naših pa gotovo ne bo lahka, kajti Videmčani so trdno pripravljeni dati vse od sebe, da bi se čimprej sami prerinili na vrh lestvice. Opravičiti morajo namreč težke milijone, ki jim jih je tvrdka Nastro Azzurro dodelila z namenom, da že letos napredujejo v višjo ligo.

Tudi borovci bodo napeli vse sile, da dosežejo na lastnih tleh obe točki. Za to tekmo so se tudi temeljito pripravili in so v ta namen odigrali dve trening tekmi s Servolano in z Don Boscom. Borovci so na splošno zadovoljili.

Proti Friulani bo Bor nastopil s svojo običajno postavo: 5 Zavadlal, 7 Fabjan, 8 Rudes, 9 Lakovič, 10 Starc, 11 Škerlj, 12 Sirk, 13 Kralj, 15 Ambrožič, 16 Pertot.

JUTRIŠNJE KOLO

Siloplast — Thiene
Bor — Friulana (17.30)
Don Bosco RO — Pro Pace PD
Zuccheri BO — Dukcevich GO
San Donà — Italcantieri
Treviso — Castelfranco

MLAJŠI MLADINCI

Borovi mlajši mladinci bodo jutri gostovali v Gradežu. Jutrišnji nasprotniki «plavih» so še vedno brez točke. Zadnje čase pa so pokazali velik napredek, saj so na primer v nedeljo izgubili proti Servolani v škednju le za osem točk (50:58).

Borovci seveda morajo jutri na vsak način zmagati, če se hočejo še nadalje potegovati za vstop v finalni del tega prvenstva. Kot znano, imata pravico do finalnih tekmovanj prvi dve uvrščeni ekipi.

Forma Borovih mlajših mladincev je zadovoljiva. Jutri ob 11. uri v Gradežu pa bodo igrali tile košarkarji: Stojan in Valter Hrvatič, Kralj, Štokelj, Kapič, Šare, Zavadlal, Podobnik.

JUTRIŠNJE KOLO

Grado — Bor (11.00)
Don Bosco — Servolana
Italsider — POM

NARAŠČAJNIKI

V četrtem kolu bo na sporedu slovenski derbi med Borom in Poletom. Tekma bo jutri ob 11.30 na stadionu «Prvi maj» in bo gotovo zanimiva, kajti obe ekipi sta v zadnjih kolih nekoliko odpovedali in to bo lepa priložnost, da se moštvi oddolžita z lepo igro za zadnje poprečne nastope.

V prvem srečanju so poletovci odpravili borovce s tesnim izidom. Tudi tokrat so «oranžni» favoriti. Kljub temu pa ne bodo smeli podcenjevati «plavih», ki bi lahko presenetili.

Ekipi bosta nastopili z naslednjima postavama:

Bor: Barazzutti, Francia, Deško, Kosmina, Vukotič, Koren, Kalc, Košuta, Klobas, Umek. Polet: Sosič, Daneu, Guštin, Jugovič, Dolenc, Košuta, Gantar, Kraus.

JUTRIŠNJE KOLO

Bor — Polet (11.30)
Don Bosco — Italsider
Ricreatori — Lloyd B
Servolana — Lloyd A

NARAŠČAJNICE

Poletovke imajo jutri lepo priložnost, da osvojijo drugo zmago v tem prvenstvu. Ob 8. uri (košarkarska zveza se je zopet izkazala z inteligentno potezo...) bodo namreč igrale v telovadnici Ulice della Valle proti Ricreatoriju. Če bodo naše predstavnice dovolj zbrano in skrbno igrale, lahko računamo na zmago.

Poletova postava: Irena in Rosana Sosič, Kraus, Baldassi, Knez, Malalan, Taučer, Fučka.

JUTRIŠNJE KOLO

Ricreatori — Polet (8.00)
Calza Bloch A — Italcantieri
Počitek: Calza Bloch B.

MINIBASKET

Najmlajši košarkarji minibasketa se bodo jutri pomerili s Servolano. Tekma bo nedvomno važna za naše tekmovalce, ki bodo skušali tako dobiti prvi dve točki tega prvenstva.

JUTRIŠNJE KOLO

Servolana — Bor
Lloyd — Inter 1904
Počitek: Ricreatori.

DEČKI

Danes bodo zaposleni tudi dečki, in sicer Borova druga postava, ki se bo ob 15.30 v telovadnici Ulice Caravaggio spoprijela z ekipo Servolane. Pravzaprav bo to prvi nastop druge Borove peterke, ki si bo proti izkušenim škedenjskim igralcem pridobila dokajšnje izkušnje.

Borova postava: Ervin Žerjal, Perco, Burolo, Kuret, Čok, S. Kuret, Vatovani, Oblak, Coretti, Gombač.

b. l.

V MLADINSKEM NOGOMETNEM PRVENSTVU

Gaja se bori za drugo mesto

MLADINCI

Po nedeljskem počitku bo jutri mladinska enajsterica Gaje igrala zadnjo tekmo tega prvenstva. Naši nogometaši, ki so še vedno na drugem mestu bodo jutri namreč igrali na domačih tleh proti ekipi Edere, ki je na predzadnjem mestu na lestvici. Srečanje bo na padriškem igrišču ob 10.30.

Kljub temu, da Gaja v nedeljo ni igrala, pa je bilo zadnje kolo za naše nogometaše ugodno. Neposredni tekmec za drugo mesto, to je moštvo San Giovanni, je namreč izgubilo tekmo proti ekipi Gipo Viani. Torej borba za osvojitev končnega drugega mesta se je skrčila na dve ekipi in sicer na Gajo in Gipo Viani. Nastop Triestine je neuraden, kajti Triestina nastopa tudi v deželnem mladinskem prvenstvu in zato bi se moralo društvo odpovedati napredovanju, v primeru, da bi zasedlo drugo mesto. Vsako društvo ima namreč v raznih prvenstvih le enega zastopnika.

Triestina pa bi lahko prekrižala račune, kot je že na primer to storila proti Gaji, prav jutri Gipo Vianiju. Naloga Gaje je torej enazmagati. Igralci se zavedajo svoje odgovornosti in so se zato temeljito pripravili, seveda kolikor jim je vreme to dovolilo. Proti Ederi naj bi bila naloga lahka. Naši nogometaši pa se morajo že od vsega začetka potruditi in dati vse od sebe, da bodo takoj odvzeli nasprotnikom pobudo. Vsako podcenjevanje bi jih lahko drago stalo. Sicer pa smo prepričani, da jih bo znal — kot vedno — odlični trener Fajdiga psihično dobro pripraviti, da bodo gajevci tudi tokrat prišli do obeh točk.

Nedeljski izidi.

Aurisina - Audax 2:0
S. Giovanni - G. Viani 1:2
Triestina - Union 3:0
Edera - Rosandra 1:3
Počitek: Gaja.

LESTVICA

Aurisina	14	11	2	1	35	7	24
Gaja	15	10	2	3	27	10	22
Triestina	14	7	5	2	29	9	19
S. Giovanni	15	8	4	4	39	21	19
G. Viani	14	8	3	3	30	12	19
Rosandra	15	3	2	10	19	33	8
Audax	16	3	2	11	18	38	8
Edera	14	3	1	10	11	34	6
Union	15	3	0	12	7	51	5

Edera in Union točki manj zaradi odpovedi tekem.

Jutrišnje kolo.

Gaja - Edera (10.30)
Triestina - G. Viani
Aurisina - Union
S. Giovanni - Rosandra
Počitek: Audax.

POKAL PACCO

Fortitudo je premočno zmagal v finalnem delu naraščajniškega prvenstva za Pokal Pacco. V zadnjem kolu so miljski nogometaši premagali Brežane s klasičnim izidom 2:0 in so si tako zagotovili končno prvo mesto v tem prvenstvu.

Brežani so trenutno na zadnjem mestu lestvice brez točk. Odigrati pa morajo še tekmo proti San Sergio A. Naši nogometaši so že dosegli dokajšnji uspeh, s tem da so si priborili pravico do nastopa v finalnem delu tega tekmovanja. S tem so namreč potrdili, da je v vrstah Brega eden najboljših mestnih naraščajnikov in da društvo lahko računa na perspektivne mlade sile. Požrtvovalno delo organizatorjev, trenerja in igralcev je tako dalo zaželene sadove. V vrstah Brega se namreč razvija bogat naraščaj, ki bo dal društvu in domačim navijačem gotovo veliko zadoščenj.

Nedeljska izida.

S. Sergio A - L. Rozzol 0:0
Breg - Fortitudo 2:0

LESTVICA

Fortitudo	3	3	0	0	5	0	6
L. Rozzol	3	1	1	1	2	3	3
S. Sergio	2	0	1	1	0	1	1
Breg	2	0	0	2	1	5	0

ZAČETNIKI

Tudi prvestvo najmlajših ni bilo ugodno za naše nogometaše. Ekipa Brega namreč ni šla preko tretjega mesta v finalnem delu tekmovanj. Kot pri naraščajnikih pa predstavlja tudi to tretje mesto velik uspeh, ki ponovno kaže o plodovitem delu Brega.

Borba za prvo mesto bo stvar Libertasa in Muggesane, ki sta se uvrstili na prvo mesto z enakim številom točk.

Nedeljska izida.

Esperia - Breg 0:2
Muggesana - L. Rozzol 1:1

LESTVICA

L. Rozzol	3	1	2	0	4	3	4
Muggesana	3	1	2	0	2	1	4
Breg	3	1	1	1	3	2	3
Esperia	3	0	1	2	1	4	1

b. l.

Tečaj in izlet SPDT

SPD Trst sporoča, da bodo jutri, 24. januarja, odhodi avtobusov na smučarski tečaj in izlet v Trbiž, potekali po naslednjem voznem redu:

a - 06.00 iz Trsta (z začetka Ul. Fabio Severo)

b - 06.00 iz Trsta
06.10 iz Rojana (semafor v Ulici Miramare)
06.15 iz Barkovelj (križišče s Kontovelsko cesto)

c - 06.00 z Opčin (izpred Prosvetnega doma)
06.15 s Proseka (Kržada)
06.25 iz Križa (avtob. postaja)
06.25 iz Nabrežine (avtob. post.)
06.25 iz Sesljana (Pri treh orehih)

d - 06.00 s Proseka (avtob. postaja)

Francoski državj. prvak Olimpique je v povratnem srečanju tekmovanja za pokal evropskih košarkarskih prvakov v Antibesu premagal ljubljansko Olimpijo s 74:67 (34:23). Ker je v prvi tekmi v Ljubljani zmagala Olimpija in je zdaj skupni seštevek točk 156:155 v njeno korist se je v višje kolo uvrstilo ljubljansko moštvo.

Tako jutri moštva na igriščih

■ **MILAN**
Cudicini; Anquilletti, Rosato; Maldera, Schnellinger, Biasiolo; Combin, Villa, Benetti, Rivera, Prati.

ROMA
Ginulfi; Bertini, Liguori; Salvori, Bet, Santarini; Franzot, Vieri, Amarildo, Del Sol, Cordova.

■ **FOGGIA**
Crespan; Montepagani, Colla; Pirazzini, Lenzi, Montefusco; Garzelli, Bigon, Ferrario, Majoli, Saltutti.

VARESE
Carmignani; Perego, Rimbano; Sogliano, Della Giovanna, Morini; Carelli, Borghi, Braida, Brignani, Nuti.

■ **LAZIO**
Di Vincenzo; Wilson, Facco; Governato, Papadopulo (Polentes), Marchesi; Massa, Tomy, Chinaglia, Magherini, Fortunato.

INTER
Vieri; Bedin (Oriali), Facchetti; Fabbian, Bellugi, Burgnich; Jair, Bertini, Boninsegna, Mazzola in Corso.

■ **TORINO**
Castellini; Poletti, Fossati; Puia, Cereser, Ferrini; Rampanti, Maddè, Pulici, Sala, Bui.

BOLOGNA
Vavassori; Roversi, Ardizzon; Cresci, Janich, Fedele; Perani, Rizzo, Savoldi, Bulgarelli, Pace.

■ **NAPOLI**
Zoff; Ripari, Pogliana; Zurlini, Panzanato, Bianchi; Hamrin, Juliano, Ghio, Improta, Abbondanza.

CATANIA
Rado; Strucchi, Cherubini; Buzzacchera, Reggiani, Bernardis; Fogli, Tentorio, Baisi, Pereni in Bonfanti.

■ **FIORENTINA**
Bandoni; Galdiolo, Longoni; Berni, Ferrante, Brizi; Esposito, Ghiandi, Mariani, De Sisti, Chiarugi.

JUVENTUS
Tancredi; Spinosi, Furino; Cuccureddu, Morini, Salvadore; Haller, Causio, Anastasi, Capello, Bettega (Landini).

■ **VERONA**
Colombo; Nanni, Sirena; Ferrari, Batistoni, Mascalaito; Bergamaschi, Mazzanti, Orazi, Landini, Clerici.

CAGLIARI
Albertosi; Martiradonna, Mancin; De Petri, Niccolai, Tomasini; Domenghini, Nenè, Gori, Greatti, Menichelli.

■ **SAMPDORIA**
Battara; Sabadini, Rossinelli; Sabatini, Spanio, Lippi; Salvi, Lodetti, Cristin, Suarez, Fotia.

L. R. VICENZA
Bandin; Volpato, Santin; Scala, Carantini, Calosi; Damiani, Cinesinho, Maraschi, Fontana, Ciccolo.

Re. al. 4.

Rezija 1970 in še naprej

OBJEKTIVNA REZIJANSKA ZGODOVINA

V novem solbiškem župnijskem listu izhaja izpod peresa furlanskega učitelja Alberta Picottija pod naslovom «Slovenska naselitev doline Bele in njihov etnični obstoj v žepu Rezijanske doline», kjer na podlagi znanstvenih italijanskih in drugih virov objektivno prikazuje zgodovino doline Bele, Kanalske doline in same Rezije, ki je sicer odprta nasproti Furlaniji, a je vseeno «še obdržala relativno čisto svojo etnografsko individualnost». Percotti citira najprej zgodnje furlanske pisce, nato Biondellija in končno še veliko avtoriteto Ascolija, da bi zaključil s sedanjo sodbo zgodovinarjev, da je treba to, da je «etnična rezijska skupina obstala v mirnem zalivu te doline, vzeti za trajni ostanek tistega, kar je bila nekoč slovenske infiltracija v dolini Bele». Avtor začenja tudi razvozlavati rezijansko etnično poreklo, a bo ta svoja razmotrivanja o poljskem grofu Potockem nadaljeval s pojasnili o Baudoinovi teoriji.

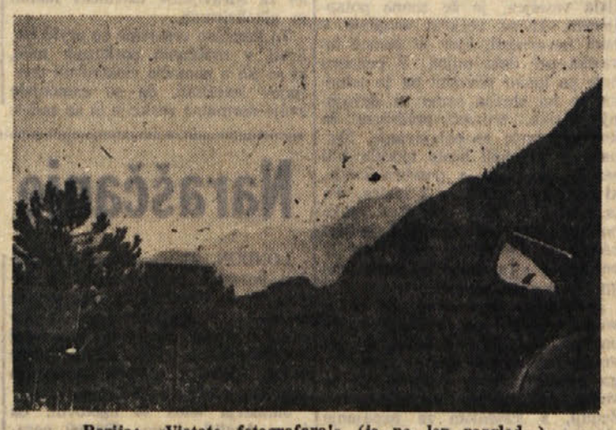

Rezija: «Vietato fotografare!» (je pa lep razgled...)

Vse to so sicer že znane stvari in nekatere že zastarele toda da jih prav v Reziji imajo priliko brati v svojem župnijskem listu, je važno, ker so posebno italijanski krajevni dnevniki in politiki namenoma mistificirali javnost in zava jali preproste ljudi. Slovenski tisk skoro ne prihaja v Rezijansko dolino. Pred desetimi leti je prihajalo v Rezijo okoli 50 številk «Matajurja», ki so ga brali starejši Rezijani, ki so delali v prejšnjih letih kot emigranti po slovenskih krajih, medtem ko Rezijani delajo sedaj v nemških in francoskih deželah in imajo za sabo le čisto italijanske šole, tako da knjižne slovenščine sploh ne razumejo, tako približno kot mora navaden Slovenec biti nekaj dni v stikih z Rezijani, da jih začenja razumeti in se z njimi meniti.

KULTURNO OSAMLJENA REZIJA

Medžupnijski list «Dom» iz Štoblanka je namenjen bralcem Nadiških dolin in pisan tudi v narečju ,ki je prilagojeno sedanji govorici prebivalstva Nadiških dolin. Rezijani ga ne bi mogli sprejeti s tako bralno radovednostjo in užitkom kot ga prebivalci in emigranti z obal Reke, Kosice, Aborne in drugih potokov pod grebeni Kolovrata in okoli Huma. Spričo težav, ki se morajo z njimi bojevati duhovniki izdajatelji «Doma», opravljajo veliko poslanstvo že s tem, da izdajajo v duhu vatikanskega koncila župnijski list, ki je pisan v materinem slovenskem narečju vernikov v Nadiških dolinah. Ne glede na omejene gmotne in druge težave, pa prav verjetno vedo pri «Domu», da more pisati in izdajati list za Rezijane samo v njihovem rezijanskem narečju, in sicer njihov človek, ki je zrasel v Reziji in ki prihaja v Rezijansko dolino pogosto, tako da je seznanjen z njenimi vsakdanjimi problemi. Trenutno piše o Reziji samo «Matajur» in sicer povzema članke iz krajevnih italijanskih dnevnikov, največ iz «Gazzettina», manj iz «Messaggera Veneta», ki ne goji lokalne kronike. Bolje bi bilo sicer, da bi imel «Matajur» v Reziji dopisnike ali pa da bi uredništvo «Matajurja» samo pisalo od časa do časa izvirne članke, ki bi jih črpali iz domačih rezijanskih virov in ki bi se zaradi tega ravnali po mišljenju in razpoloženju prebivalstva. Res pa je, da od «Matajurja» tudi ne moremo terjati nemogočih stvari in moramo biti zadovoljni, da že spolnjuje svoje poslanstvo, kolikor pač more.

Nehote se pri Rezijanski dolini in Reziji in rezijanščini vdanih in vnetih Rezijanih, vsiljuje primerjava s tistimi najbolj osamljenimi in izpostavljenimi slovenskimi etničnimi drobci kot so na primer Slovenci na Madžarskem okoli D. Senika, pa koroški Slovenci onstran Drave, pa kanalski Slovenci, pa terski Slovenci pa na koncu še Slovenci nad Miljami. Zvestoba do materinščine — rezijanščine je pri Rezijanih še najbolj trdna, a po drugi strani so pa Rezijani še najbolj osamljeni, nimajo nobenih pravih vezi ne s sosednimi terskimi Slovenci okoli Brda in nobene prave zveze s tem, kar predstavlja slovenstvo kot etnična skupnost na tem prostoru, ki je stikališče treh držav in več narodnosti. Madžarski Slovenci imajo na primer nekaj ur slovenščine v osnovnih šolah, bližnji terski Slovenci imajo svoje emigrante, ki se nekajkrat na leto vrnejo v svoje polprazne vasi, kjer pojejo in se veselijo v svoji terski govorici ter so še povezani z drugimi Slovenci. Rezijani nimajo prav ničesar. Niti na splošne skupne emigrantske sestanke ne prihajajo niti sami ne organizirajo emigrantskih sestankov.

Rezijani držijo vsi skupaj in niso lahki ljudje, da bi jih s prijazno besedo omečil in pridobil. Predvsem so samosvoji in ne marajo, da bi jih Furlani spravili podse, kakor si tudi ne pustijo, da bi jim solili pamet Slovenci iz Nadiških dolin. Ko je šlo za Učjò, ki je njihova starodavna naselbina v dolini Belega potoka, so se uprli in nikakor niso dali, da bi del njihove rezijanščine, njihove etnične individualnosti bil podrejen neki drugi nerezijanski občini. Zmagali so v tej pravdi za Učjò proti terskim sosedom. Zmerom samo z njimi v sporazumu jim je treba v njihovi ponosni osamelosti pomagati.

(Nadaljevanje sledi)

Uredništvo TRST Ul. Montecchi 6/II PP 559 Telefon 93 808 94 638
Podružnica GORICA Ul. 24 Maggio 1/1 Telefon 33 82
Uprava TRST Ul. Montecchi 6/II Telefon 95 823
Ul. sv. Frančiška 20 Telefon 37 338
Naročnina
Mesečno 950 lir — vnaprej, četrtletna 2.700 lir, polletna 5.200 lir, celoletna 9.600 lir. Letna naročnina za inozemstvo 15.500 lir. SFRJ posamezna številka v tednu in v nedeljo 80 par, mesečna 14 din, letna 140 din.
Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Za SFRJ Tekoč račun pri Narodni banki v Ljubljani 501-3-270/1 «ADIT» - DZS, Ljubljana, Gradišče 10/II nad. telefon 22 207
Oglasi Za vsak mm v višini enega stolpca: trgovski 200, finančno - upravni 300, legalni 400, osmrtnice in sožalja 200 lir. «Mali oglasi» 50 lir beseda. Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana».
Odgovorni urednik Stanislav Renko Izdaja in tiska ZTT - Trst

Reggio Calabria — Skupine demonstrantov so skušale na glavni železniški postaji onemogočiti redno odhajanje vlakov

PRED SICILSKO OBALO OB RTIČU PECORA

Eksplozija na ameriški petrolejski ladji: rešenih 23 članov posadke, še pogrešanih 16

Pri reševanju pomorščakov so sodelovale tovorne ladje, helikopterji in enote vojaške mornarice

CAGLIARI, 22. — Pred sicilsko obalo se je pretekio noč ponesrečila petrolejska ladja «Universe Patriot» s tonažo 838.827 t ameriške družbe «Universe Tank Ship». Predstavnik te družbe v Italiji je livornsko podjetje Fremura.

Petrolejska ladja je odplula iz pristanišča Port de Bouc, ki je oddaljeno od Marseilla približno 35 kilometrov, ob 02,45. V francoskem pristanišču so raztovorili nerafinirano nafto, ladja pa je bila nato namenjena v Tripolis. Morje je bilo razburkano in plovbo je motila tudi močna nevihta. Kapitan ladje Schneider je kasneje povedal, da je eksplodirala cisterna in da je iz previdnosti ukazal posadki, naj na gumijastih čolnih zapustil ladjo.

Ko so na pristaniškem poveljstvu v Cagliariju prejeli zadnje poročilo z ladje, še ni bilo znano, kaj se je točno zgodilo. Posadka je samo sporočila, da je nastala eksplozija in da prosi za pomoč. Takoj so se odpravili proti točki, kjer je bila «Universe Patriot» panamska ladja «Tarrens», francoski parnik «Comte de Nice» in danska tovorna ladja «Mercantine». Kasneje je odplulo iz Cagliarija tudi nekaj manjših vojaških ladij in vlačilcev.

Šele ko se je zdanilo, so z ladij opazili razbitine «Universe Patriot» pred rtom Pecora. Vesti o reševanju članov posadke so se nato križale, kot se to običajno zgodi. Ob 10,40 je «Comte de Nice» sporočila, da je rešila enajst članov posadke, da pa sta tudi danska «Mercantine» in neznana ladja s sigio «F 590» našli 6 oziroma 22 članov posadke. S francoskega parnika so celo javili državljanstvo 38 rešenih pomorščakov.

Malo pred trinajsto uro je vojaško pristaniško poveljstvo iz Cagliarija javilo nekoliko drugačne podatke. Slika je bila naslednja: od 39 članov posadke je «Comte de Nice» rešila 11 oseb, «Mercantine» 6, manjkalo je še 22 ljudi. Pri iskanju ponesrečenih članov posadke so do sedaj že sodelovali korveta «Aldebaran», pristaniška izvidnica iz Cagliarija in dva helikopterja. Ob 13,15 je panamska ladja zagledala rumen gumijasti čoln, na katerem je bilo pa samo šest članov posadke. Rešili so jih in odpluli proti Cagliariju. Med rešenimi je tudi kapitan Nemec Schneider. «Mercantine» in «Tarrens» sta prispeli v pristanišče Sant'Antioco ob 19,50, «Comte de Nice» pa bi morala še danes dospeti v Marseille. Ostale vojne ladje, vlačilci in helikopterji so do noči nadaljevali z iskanjem ostalih 16 članov posadke, še ponoči pa bodo nadaljevali samo vlačilca «Atleta» in «Tenace» ter korveta «Aldebaran».

Po zbranih podatkih, naj bi bilo do sedaj rešenih 23 članov posadke, pogreša pa se še 16 oseb. Popolnoma neosnovana je bila torej vest o neznani ladji z znakom «F 590», ki naj bi bila rešila 22 pomorščakov.

Razbitine «Universe Patriot» je razburkano morje potisnilo še bliže rtiču Pecora, kjer so nasedle na sipino ob otoku Carloforte. V trupu ladje je velika razpoka, na srečo pa ni nobene okvare na cisternah in se nafta ni razlila po morju.

Preusmeritvi ameriškega in etiopskega letala

DETROIT, 22. — Temnopolti mladenič je danes preusmeril letalo «boeing 727» ameriške letalske družbe «Northwest Airlines» na progi Minneapoli - Washington. Na letalu je bilo 54 potnikov. Pilot je moral pristati zaradi pomanjkanja goriva v Detroitu, končni cilj leta pa naj bi bila Kuba.

ADIS ABEBA, 22. — Neznani «zračni gusarji» so danes preusmerili letalo vrste «DC-3» družbe «Ethiopian Airlines», ki je letelo na progi Bahr Dar - Gondar. Na letalu je bilo približno 20 potnikov, posadko pa so sestavljali trije člani. Letalo je pristalo za nekaj minut najprej v Khatrumu in nato v Kairu zaradi pomanjkanja goriva, nadaljevalo pa je let proti mestu Bengazi v Libiji. Ne ve se, kdo so ugrabitelji.

Indijanska družba bo skrbela za turizem

WASHINGTON, 22. — Člani plemena «Sioux» so spet stopili na «stezo vojne», ker so prepričani, da jih «bledokožci» Nixonove vlade in nekaterih krogov ameriškega gospodarstva izkoriščajo. V tem primeru pa niso odkopali «bojne sekire», temveč so jo zamenjali z upravnim svetom. Devet plemenskih poglavarjev, ki predstavljajo veliko družino «Sioux» (162.000 članov, od katerih jih 60.000 živi v Južni Dakoti) so včeraj ustanovili družbo, ki ima namen, «da izkorišča izključno v korist svojega naroda zanimanje turistov za legendarni Far West in za njegovo domače prebivalstvo».

Predsednik družbe je «rdečekožec» Webster, njeni člani pa so plemenski poglavarji. Družba bo ustanovila indijanski turistični urad, ki bo organiziral v Evropi in na Japonskem turistična potovanja v devet indijanskih rezerv «Sioux» v Južni Dakoti. Nadalje namerava odvzeti nekemu «bledokožcu» državno koncesijo za organiziranje potovanj v indijanske rezerve.

Do sedaj je državni urad za indijanske zadeve izročil družbi 15.000 dolarjev, neka druga državna ustanova pa jih je obljubila 300.000.

Smrtna žrtev cestnega gusarja

VIDEM, 22. — V Povolettu je neznan avtomobilist povozil dva pešca in potem zbežal. Avto, ki je prihajal iz Faedisa (Fojda) je pokosil 55-letnega Luigija Mirolla in 47-letnega Renza Compioneja, ki sta prečkala vaški trg. Mirollo je bil pri priči mrtev, Compioneja pa so sprejeli v bolnišnico s pridržano prognozo.

Dvema pričama, ki sta bili na trgu, se ni posrečilo razbrati številke avtomobila cestnega gusarja. Policija je našla na kraju nesreče drobce vetrobrana in žarometa.

BELFAST, 22. — Bombna eksplozija je sinoči uničila električni transformator v Armaghu, približno 40 kilometrov od Belfasta. Zaradi eksplozije je bilo nekaj ur prekinjeno oddajanje električne energije.

SPOPAD MED MONOPOLI IN ORGANIZACIJO OPEP

Začasno prekinjena pogajanja v Teheranu

Komunisti in republikanci sprašujejo rimsko vlado

LONDON, 22. — Skupina mednarodnih petrolejskih družb, ki se pogovarjajo v Teheranu z državami, ki pridelujejo petrolej, je objavila danes zvečer sporočilo v katerem je rečeno, da sta «njuna predstavnika George Piercy in lord Strathalholm zaključila v Teheranu prvi del svojih pogajanj s predstavnikom držav članic organizacije OPEP (oziroma OPEC - Oil Producing Exporting Countries)».

Zdi se, spričo nedoločenega prizvoka sporočila, da se petrolejskim družbam še ni posrečilo, da bi vsilile svojo voljo državam proizvajalkam petroleja. To potrjuje tudi dejstvo, da poročilo poudarja potrebo po pogodbi, ki bi zajemala vse države proizvajalke petroleja. Poudarja se nadalje, da je treba priti istočasno do vsakršnega sporazuma s temi državami

Spor zaradi petroleja se je že odrazil tudi v italijanskem parlamentu. Republikanski senator Cifarelli je vprašal ministra za industrijo, kaj namerava storiti italijanska vlada, da bi zaščitila italijanske koristi.

Komunistični senatorji Salati, Calamandrei in Cavalli so se obrnili na ministra za zunanje zadeve in za državno udeležbo ter zahtevajo, naj vlada javno pojasni svoje stališče do spora med mednarodnimi petrolejskimi družbami in državami, katerim se nočejo priznati njihove osnovne pravice. Komunistični senatorji sprašujejo tudi ministra, če je res, da se je 6. in 7. januarja sklepalo o teh vprašanjih v Washingtonu brez navzočnosti Italije, čeprav so bili tam predstavniki drugih držav EGS.

O preklicanih turnejah sovjetskega čelista Mstislava Rostropoviča

MOSKVA, 22. — V zvezi z odpovedjo turneje po Finskem sovjetskega čelista Mstislava Rostropoviča se je danes izvedelo, da je čelist moral odpovedati tudi vse ostale nastope v tujini za prihodnjih šest mesecev. Šlo naj bi za pravo kazen Rostropoviča zaradi protestnega pisma, ki ga je napisal ob podelitvi Nobelove nagrade prijatelju Aleksandru Solženicinu. Kakor je znano je Rostropovič že večkrat pomagal pisatelju in ga celo sprejel v svojo «dačo» za daljšo dobo. Nastopil je tudi, ko so Solženicinu prepovedali, da bi se udeležil razdeljevanja nagrad v Stockholmu.

Rostropovič bi bil moral nastopiti marca v ZDA. Uradne odpovedi za to turnejo še ni, vendar je gotovo, da Rostropovič marca ne bo mogel v tujino.

Sovjetske oblasti so prepovedale tudi baletu «Bolšoj» in pesniku Jevtušenku, da bi nastopali v ZDA ter drugemu pesniku Voznjesienskemu, da bi obiskal Kanado.

KAIRO, 22. — Tiskovna agencija «Men» javlja danes, da so v glavnem mestu Jemena Sani obglavili dve na smrt obsojeni osebi. Obsodbo so izvršili na glavnem trgu ob navzočnosti nad 5000 oseb.

ŠPORT

Sinoči na stadionu «1. maj» v Trstu

Začel se je seminar za nogometne trenerje

V Trstu se je začel sinoči v organizaciji ZSŠD seminar za slovenske nogometne trenerje. Na seminarju predavata priznana strokovnjaka za nogometno igro Božo Pilej in Janez Pišek iz Ljubljane. Tečajniki so sinočnjim predavanjem zbrano sledili, saj so izvedeli mnogo novega in zanimivega s tega strokovnega področja.

Seminar se bo nadaljeval danes popoldne s praktičnim delom. Prvi del seminarja pa bodo zaključili jutri dopoldne.

Prekinjene poštne in telefonske zveze z Anglijo

LONDON, 22. — Nadaljuje se še vedno stavka angleških poštnih uslužbencev. Italijanska poštna uprava javlja, da so popolnoma prekinjene vse neavtomatične zveze z Anglijo in deželami, ki so povezane preko Anglije.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Pritožbe vojnih upokojencev nad delom socialnega zavoda

Iz Gorice smo dobili sledeče pismo našega čitatelja Ludvika Guntarja, ki se tudi v imenu ostalih upokojencev pritožuje nad ravnanjem socialnega zavoda, predvsem pa nad nemogočim čakanjem pri ureditvi pokojninskih poviškov. Pismo se glasi takole:

Pošiljamo vam ta naš glas — glas zapuščenih in starih upokojencev — za morebitno objavo, predvsem pa pričakujemo vašega odgovora. Nas je še precejšnje število starih upokojencev, bivših Avstro - ogrskih vojakov, ki že dolgo in zelo težko čakamo na pravično in hitro rešitev naših že pred dvema letoma vloženih prošenj za povišek naših starostnih pokojnin na podlagi zakona št. 313 z dne 18. 3. 1968. Že meseca maja 1968 smo vložili prošnje in dodali vse ustrezne dokumente, poteklo pa je za nas stare upokojence premnogo časa brezuspešnega čakanja. Zato bi radi vedeli, kje neki ležijo in zakaj toliko časa naše nerešene, upravičene prošnje. Kljub našim vprašanjem kaj in kako je z našimi prošnjami na uradu v Trstu, smo prejemali le izmikajoče lažnjive in tudi neravnost žaljive odgovore. V šestem nadstropju so se celo iz nas delali norca.

Ko dobivamo pisma naših čitateljev, v katerih so pritožbe nad delovanjem socialnega zavoda INPS in predvsem glede nemogočega čakanja, kateremu so zavarovanci podvrženi, preden jim je odobrena pokojnina ali kaka druga prošnja, se vedno znajdemo v zadregi, saj nimamo prav tako nobene moči, da bi vplivali na hitrejše reševanje prošenj. Lahko v imenu vseh naših čitateljev izrazimo samo ostar protest proti takemu poslovanju socialnega zavoda, ki spravlja vse zavarovance v tako nevšečen položaj. Socialni zavod se sicer zagovarja, da je takega stanja kriva cela vrsta zakonskih sprememb, ki so se pojavile v zadnjem času na pokrajinskem področju in ki so celotno poslovanje zavoda spravile v krizo. Danes se izdajajo razni ukrepi, da bi se to poslovanje bolje uredilo in, resnici na ljubo, je bilo že dosti storjenega, kar da je upanje, da bodo že z letošnjim letom vse prošnje rešene v največjem šestih mesecih.

Glede vprašanja, ki nam ga je zastavil čitatelj Guntar, pa lahko pojasnimo sledeče. Preden izda kak zakon, ki predvideva finančna sprememba, si država tudi predhodno zagotovi primernih sredstev. Kaj se je zgodilo tudi za oba zakona, ki sta predvidela nekatere ugodnosti za vse bojevnike iz prve svetovne vojne. Vendar se je vlada pri svojem obračunavanju nekoliko zmotila, ker je računala samo na pol milijona prizadetih, vseh prošenj pa je prejela nad dva milijona. Zaradi tega so ji seveda zmanjkala finančna sredstva, da bi lahko zadovoljila vse prošnje. Socialni zavod INPS, ki je vse prošnje sprejel, jih je tudi ugodno rešil, ni pa imel dovolj denarja za izplačilo, in prošnje so običajale za nekaj mesecev prav v šestem nadstropju, kjer so upokojenci dobivali izmikajoče odgovore. Ravno prejšnji mesec, ko je dolgo pričakovani denar končno prišel in sedaj lahko dan za dnevom tudi zainteresiranci pričakujejo prejem obvestila, da bodo izplačani pričakovani poviški pokojnin.

Pri vsej tej zadevi pa je najslabše to, da so bili več kot dvoletnega čakanja žrtve upokojenci, ki imajo vsi nad 70 let, **D. C.**

Pomembni datumi

(Nadaljevanje s 4. strani)

izrazite posledice kominforma v samem vodstvu KPI se opazijo leta 1951 ko se poslanca Cucchi in Magnani opredelita za «titovsko linijo» in sta izključena. Naslednji pomemben dogodek, mimo Stalinove smrti v letu 1953, je 12. april 1954, ko Togliatti predlaga nekakšen sporazum med komunisti in katoličani, «da bi se civilizacija rešila pred katastrofo». Posledice Stalinove dobe prihajajo do izraza tudi nekaj let po njegovi smrti: na 20. kongresu KP SZ spregovori Hruščov o Stalinovih zločinih. V marcu je Togliatti poročal o tem na zasedanju centralnega komiteja.

V avgustu 1964. leta pride z Jalte alarmna vest, da se Togliatti počuti slabo. 21. avgusta Togliatti umre v letoviškem kraju ob Črnem morju in zapusti italijanskim komunistom svojo oporoko «Memoriale di Jalta», kjer obrazloži pravilnost različnih potih v socializem. Pet dni pozneje je za sekretarja KPI izvoljen Luigi Longo.

Nadaljnji dogodek, ki ga je v dolgi zgodovini KPI vredno omeniti, je tudi dogodek iz leta 1969, ko se skupina poslancev in voditelstva loči od partije. Gre za takoimenovano ločino «Manifesta», ki je to skupina bolj levo usmerjenih komunistov.

Našteli smo le nekaj zgodovinskih trenutkov v 50-letnem življenju velike stranke, ki je, kot smo rekli, doživljala uspehe in krize, ki pa se vendarle razvija in veliko pomeni v italijanskih dogajanjih.

OBRAVNAVA PROTI JUGOSLOVANSKIM MORNARJEM

Filipinski mornar Palomo bo prišel pričat v Genovo

Zapleteno in neprepričljivo pričevanje zastopnika pomorske agencije Ciurlo - Perniciaro na Japonskem

GENOVA, 22. — Na začetku današnje razprave proti trem jugoslovanskim mornarjem, ki jim sodi genovsko porotno sodišče pod obtožbo, da so umorili kapitana panamske ladje «Granefors» Renata Giuricha in dva druga člana posadke, je predsednik prejel nujno brzojavko «Interpola» iz Londona v kateri se sporoča, da bo filipinski mornar Lucito Palomo prišel pričevat v Genovo. Predsednik sodišča je naročil nekemu policijskemu komisarju, naj gre na letališče ter prevzame pomorščaka v svoje varstvo. Palomo bo menda pričeval že jutri zjutraj.

Pričevanje filipinskega mornarja je baje pomembno, ker je ta izjavil filipinski policiji, da je videl na noč zločina jugoslovanske mornarje, ko so se očividno pijani pogovarjali okoli dveh ponoči na hodniku, kjer so kabine.

Na današnji obravnavi so porotniki zaslišali najprej Ettoreja Viottija, ki je prevzel poveljstvo na ladji po Giurichevi smrti. Viotti pa ni vedel povedati, kaj pomembnega. «Na krovu — je izjavil — se je živelo v trajnem strahu. širil se je glas, da so Kitajci nevarni. O tem sem slišal govoriti že pred odhodom iz Genove.»

Takoj za Viottijem je pričal zastopnik brodarske družbe Ernesto Ciurlo, ki je lastnik pomorske agencije v Genovi. Iz njegovega pripovedovanja se je zvedelo, da je bila lastnica ladje «Granefors» panamska družba «Naviera Nueva Mar» (družba je baje razpolagala z eno samo ladjo). Neki časnikar je skušal najti v Luganu v Švici zastopstvo ladjarja, toda našel je le nekega odvetnika. Ciuro je izjavil, da je družba že razpuščena in da on sedaj zastopa neko drugo panamsko družbo (Pansuiza Compania de Navigacion), ki ima tudi svoj sedež v Luganu v Švici. Čudno pa je, da je prav priča (za Ciurla se govori, da je bil resnični lastnik «Graneforsa») poslala inšpektorja Perniciara (ki je bil na Graneforsu za časa uboja) na Japonsko, in sicer tik prej kot mu je prišel poziv na pričevanje

Ciurlo bo moral še enkrat priti na pričevanje ter povedati, če bo Perniciaro lahko dopotoval v Italijo ter pojasniti, če so panamske konzularne oblasti zahtevale preiskavo v Mozambiku.

O kemični sestavini ki je osnova za spomin v možganih miši

HOUSTON, 22. — Skupina znanstvenikov iz Houstona, je včeraj zvečer izjavila, da so umetno ustvarili kemično sestavino, ki je osnova za spomin v možganih miši. Znanstveniki iz zdravniške šole «Baylor» iz Houstona so tudi izrazili prepričanje, da bi mogli to odkritje praktično uporabiti na medicinskem področju čez kakih deset do dvajset let za zdravljenje uživalcev mamil in alholiziranih.

To kemično sestavino so prvič izolirali v možganih poskusnih miši, ki so jih s pomočjo električnih tresljajev izvežbali, da so zamenjale svoje normalne reakcije in se začele zelo bati teme. Potem ko so sestavino, ki naj bi pomenila osnovni element spominjanja umetno izdelali in jo vbrizgali v možgane neizvežbanih miši, so se tudi te miši začele bati teme.

Dr. George Ungar, ki je madžarske narodnosti, in profesor za farmakologijo na zdravniški šoli v Houstonu, je prvič govoril o tem odkritju pred približno mesecem dni, ko je bila kemična sestavina, ki so jo umetno izdelali, učinkovita v dveh tretjinah primerov. Včeraj zvečer pa je dr. Ungar sporočil, da je umetno izdelana kemična sestavina povsem enaka naravni, ki jo nahajamo v možganih. Umetno izdelano snov so imenovali «scotofobin» na podlagi grških besed, ki pomenijo temo in strah.

Po mnenju prof. Ungarja pomeni umetno izdelovanje «scotofobina» prvi korak na poti k razumevanju mnemnotičnih sposobnosti možganov, to je k razumevanju kemičnega procesa, na osnovi katerega možgani spreminjajo dražljaje, ki jih sprejemajo v spoznanja.

Tuberkuloza ni socialno zlo

(Nadaljevanje s 4. strani)

ske ravni bo tuberkuloza še bolj upadla. Popolno zatrtje te bolezni pa je možno le v okviru širokega mednarodnega sodelovanja zdravstvenih strokovnjakov, kot se to deloma že dogaja pod okriljem OZN. Ni namreč mogoče pričakovati, da bi katerokoli infekcijsko bolezen v neki državi popolnoma zatrli, če bi je obenem ne zatrli tudi v sosednih državah. Potovanja so namreč značilnost naše dobe. Ogromno ljudi se vsako leto premika iz države v državo bodisi zaradi turističnih ali poklicnih razlogov. Zatrtje tuberkuloze v eni sami državi bi bila le začasna zmaga, ker bi obstajala stalna nevarnost, da bi bolezen prinesel tujec. Zgovorna priča za to so občasni alarmi v Evropi zaradi kolere in črnih koz. V dobi letalskega prometa so tudi oddaljena endemska žarišča nevarna.

Lahko zaključimo v trdnem prepričanju, da bo tuberkuloza prej ali slej premagana. K temu bodo pripomogla ne le zdravila, s katerimi razpolagamo, temveč tudi boljše življenjske razmere, ki povečujejo odpornost organizma.

PRED ODHODOM ODPRAVE «APOLLA 14»

V načrtu je tudi slikanje okolice kraterja Cartesius

Nova naprava za varnejšo hojo po Lunini površini
Izstreljen v Sovjetski zvezi vremenoslovski satelit

NEW YORK, 22. — «Nared smo za izstrelitev vesoljske ladje «Apollo 14», je danes izjavil na tiskovni konferenci glasnik ustanove NASA. «Stroji in posadka so prestali začnje zahtevne preizkušnje brez nevšečnosti. Nove alarmne in kontrolne naprave in vse druge aparature delujejo brezhibno. Če bodo vremenske razmere ugodne, bo odprava odpotovala, tako kot je bilo predvideno, v nedeljo 31. januarja.

Alan Shepard, Roosa Stuart in Edgar Mitchelli bi morali v tem primeru odleteti z vzletišča na Kennedyjevem rtu ob 15.32. Ta čas izstrelitve pa je le teoretičen, ker vesoljski tehniki razpolagajo s 3 urami in 48 minutami dodatnega časa v primeru zakasnitve, ki bi jih povzročile vremenske motnje, ali pa lažje tehnične okvare.

Tehniki ustanove NASA lahko izstrelijo v današnjih razmerah vesoljsko raketo samo ob določenem času, in sicer le enkrat na mesec. Ta omejitev izvira iz dejstva, da načrt odprave predvideva le eno področje pristanka na Luni in da so potrebne zelo ugodne razmere vidljivosti. Če bi ne prišlo do izstrelitve prihodnjega 31. januarja, potem bi bil prvi ugoden dan šele 2. marca. Ker pa odprava «Apolla 14» predvideva, kot eno izmed najvažnejših svojih nalog fotografsko snemanje nekega področja, kjer bi v bodoče pristala neka druga vesoljska ladja, bi bilo treba izstreliti «Apolla 14» en dan prej, tako, da bi posadka lahko krožila okoli Lune 24 ur več. Načrt predvideva konkretno fotografske posnetke področja kraterja «Cartesius» (Descartes). Teoretično bi lahko izstrelili ladjo tudi 3. marca, toda v tem primeru bi morali opustiti fotografsko raziskovanje področja okoli kraterja «Cartesius» zaradi slabe vidljivosti in bi bilo celo samo pristajanje zelo tvegano.

Če bi tudi ta drugi datum možne izstrelitve propadel zaradi kakršnegakoli vzroka, bi potem prišel v poštev šele 31. marec, ali pa 1. april. V tem zadnjem primeru pa bi morali opustiti fotografsko raziskovanje kraterja «Cartesius».

Na tiskovni konferenci v Houstonu so danes tudi sporočili, da bosta vesoljca Shepard (poveljnik odprave) in Mitchell razpolagala z neko novo napravo, ki jima bo omogočala varnejšo hojo po lunini površini. Kot je znano, bo vesoljec Stuart krožil tedaj okoli Lune s poveljniškim modulom.

Novi napravi so dali naziv «BST» (Buddy System Technique). Gre za napravo, ki skrbi za ohlajevanje z vodo. Tehnika, ki jo bosta uporabljala vesoljca, je že znana potapljačem, ki se večkrat znajdejo v hudi nevarnosti, kjer je pomoč tovariša pri delu nujna. V primeru hoje po lunini površini pa ta tehnika ne bo služila samo za dovajanje kisika, temveč predvsem za kroženje vode za ohlajevanje. Shepard in Mitchell bosta morala biti seveda povezana s posebno cevjo, ki bo dolga približno 2 metra. Na ta način se bosta vesoljca lahko bolj oddaljila od vesoljske ladjice «Antares». Če bi se zgodilo, da bi enemu od njiju zmanjkal kisik, mu ga bo dovajal tovariš.

Iz Moskve sporočajo, da so v sredo izstrelili nov vremenoslovski umetni satelit. Razen z normalnimi vremenoslovskimi aparati razpolaga satelit tudi z napravo, ki ga vedno avtomatično usmerja proti Zemlji, s sistemom za napajanje akumulatorjev s sončno energijo, ki je prav tako avtomatičen ter z aparati za določanje podatkov o tiru.

Tudi letos bo evropska ustanova «ERSO», ki skrbi za vesoljske raziskave, izstrelila nekaj sond iz italijanskega izstrelišča v Saltu di Quirra. Sonde tipa «Skylar» bodo izstrelili do višin od 128 do 260 km ter bodo služile za raziskave sončnih in rentgenskih žarkov.

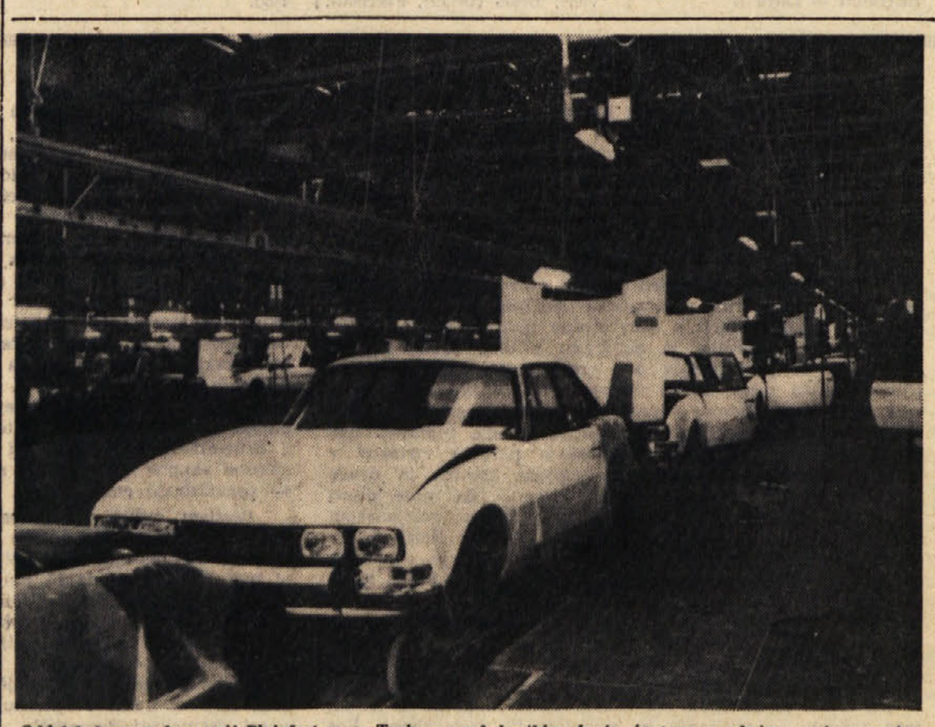

Oddelek tovarne karoserij Pininfari na v Turinu: pred kratkim je ta tovarna v okviru svojega centra za raziskovanje izdelala vetrovni predor, v katerem se bodo lahko delali poskusi s prototipi avtomobilov in ne samo z modeli v manjšem merilu

Naraščanje nezaposlenosti v Angliji

LONDON, 22. — Skoraj dramatičen porastek nezaposlenosti v Angliji je še poudaril že itak napete odnose med angleško vlado in sindikati. Strogo povezana sta torej gospodarska politika, zaradi katere je že prišlo do mnogih sporov, in problem sindikalne reforme.

Januarja letos so ugotovili, da je v Angliji skupno 690.000 nezaposlenih, katerim moramo prišteti še 38.000 prebivalcev Severne Irske. Največje težave imajo prebivalci, ki iščejo prvo zaposlitev. Po mnenju sindikatov je do tega stanja privedla zgrešena ekonomska politika, ki trati razpoložljivo delovno silo in ne dobi za zaposlitev novih diplomirancev ali pa specializiranih delavcev. Vlada je odgovorila na ta očitek in poudarila, da je porastek nezaposlenosti samo posledica pretiranega povišanja mezd.

Brez kake posebne analize in utemeljevanja takega položaja lahko rečemo, da bo prav gotovo porastek nezaposlenosti poglobil razkol med vlado in sindikati. Nezaposlenost je namreč letos presegla običajne sezonske cikluse in tudi najvišjo stopnjo, ki jo je nezaposlenost dosegla za časa zmanjšanja denarnega obtoka, ki so ga vsilili laburisti.

«Daily Mail» je izvedel zelo zanimivo anketo o povišanju cen. Ugotovili so na ta način, da pripisuje javno mnenje vso odgovornost tudi za nezaposlenost konservativni vladi. 75 odst. oseb je namreč mnenja, da je prav vlada odgovorna tako za povišek cen, kakor za položaj, ki se je zaradi tega ustalil. Uveljavlja se prepričanje, da so osnova tega položaja deflacija, ki jo je vsilila vlada, omejitev kreditov, zaradi česar manjša podjetja tvegajo stečaj, in pomanjkanje gotovine. Omejitev javnih stroškov je samo podkrepila proces nezaposlenosti.

Sindikati, ki se že dolgo časa prerekajo z vladnimi oblastmi, mislijo sedaj na nove načine boja, s katerimi bi lahko prisilili vlado, da bi spremenila gospodarsko politiko. Vsekakor je problem težko rešljiv.